

Hrvatski Glasnik

GLASILO HRVATSKOG KULTURNOG DRUŠTVA "NAPREDAK" ŽUPE SOLI

Godina II Broj 24

Tuzla

8. lipnja 1994

Cijena 500.000 BHD

3 K

Washingtonski odjeci

Istina do istine - laž do laži

Svi se kunu u istinu. Međutim, neke istine mogu, neke ne mogu izdržati kritiku zdravog razuma. Po zdravom razumu, svaki vođa naroda koji se kao slabiji sporazumijevao s Hitlerom je kolaboracionista. Dakle, Tuđman se može sporazumijevati sa Izetbegovićem, a ako se on ili Alija sporazumijevaju sa Miloševićem, postaju kolaboracionisti. Tuđman se našao s Miloševićem u Titinoj vikendici, a Alija, u želji da bude vođa partizana, radio je mnoge stvari koje se Miloševiću sviđaju. Dakle oni su spontani ili potencijalni kolaboracionisti. Alija je s dosta meraka proglasio veliki broj Hrvata ustašama da bi rahat mogao biti vođa partizana, dakle Tito. Tu nešto fali, jer se zna da su partizani u funkciji četnika naganjali Muslimane i Hrvate po Foči i Blajburgu, i pobili čitavu generaciju muškaraca Muslimana i Hrvata u Ođaku, i šire po Posavini, proglašavajući ih za ustaše. Ako nekome nije jasno da je sukob između Muslimana i Hrvata scenario Miloševića, kako protabiriti sukob između Muslimana i Muslimana. Nakon Washingtona jasno je za koga je radio Babo, a prije Washingtona, stalno se slikao u Zagrebu.

Istina je da je Clinton imao obvezu pomoći nas jer nas je iskoristio u predizbornoj kampanji, a obećanja iz predizborne kampanje u Americi su kao kartaški dug. Ipak, kao Amerikanac, pragmatik, sačekao je trenutak kada je u igri bio njegov sporazum između Izraelaca i Palestinaca. Postavivši se, za izvjesno vrijeme, na stranu Muslimana u sukobu u Bosni, htio je da pokaže kako nema ništa protiv Arapa. Jedina nam, sekularna i nedjeljiva, uzima Clintonovu naklonost kao istinu i traži sankcije protiv Hrvatske, blago etničko čišćenje niz Bosnu i Neretvu, skupa sa etničkim nabacivanjem, te izlazak u Ploče radi transporta i u Neum radi kupanja. Clinton, umjesto sankcija, potrudio se te sastavi Constitution Act of B&H, i izdiktira ga sukobljenom Aliji i Franceku u Washingtonu, s europskim cocktailom u Beču. Hrvatima i Muslimanima se zabranjuje fašizam, ma kako to bilo bolno. Nakon potpisivanja i prihvaćanja najljudskopravnijeg ustava na svijetu, oni samo mogu pokušati da izigraju Clintonov papir.

Nesporna je istina da Srbi hoće u Karlobag, a onda, i Grude i Zenica bit će srpska zemlja. Na putu za Karlobag zaustavila ih je Hrvatska vojska, HVO, i Armija BiH. To nije jedini njihov neuspjeh. Zabranjen im je pristup na zapad. Ostaju na istoku. Hrvati nemaju kud već na zapad. Ostaju na zapadu. Ako kažeš da si za Clintonov Ustav BiH onda si za zapad. Taj papir je zapad non plus ultra. Na sjever i jug se može samo bježati. Znači ako ne prihvaćaš Ustav onda navijaš za istok, za Jugoslaviju. Onda si četnik, ili kao Babo. Narod je za mir, za zapad, za Clintona i Washington. Samo neke vodje naroda bi svoju državicu, pa makar se morali uputiti na istok. Ali i Srbi bi na zapad. Jer biti istočni fašist je pogubnije nego biti fašist.

U ovom broju:

108. HVO, OSTALA 108. HVO

**ANTE ZVONAR:
ZAUSTAVITI ĆEMO OBESPRAVLJIVANJE
HRVATA U TUZLI**

**KREŠIMIR ZUBAK:
SPORAZUMOM SVI DOBILI**

Cetvrta obljetnica Republike Hrvatske

Čestitka predsjednika Clintona

ZAGREB - Predsjednik SAD-a Bill Clinton uputio je, u povodu Dana državnosti, čestitku predsjedniku Republike Hrvatske dr. Franji Tuđmanu. "Htio bih Vama i hrvatskom narodu čestitati Dan državnosti. U protekloj godini došlo je do važnog napretka u našim bilateralnim odnosima. Opredjeljenje Hrvatske za mir bilo je presudno za postizanje važnih sporazuma, potpisanih u Washingtonu, o stvaranju federacije bosanskog i hrvatskog naroda, te o glavnim elementima konfederacije između tog entiteta i Republike Hrvatske. Sjedinjene Države očekuju da će Hrvatska i dalje biti na čelu nastojanja potrebnih za mirno rješenje sukoba u Bosni i Hercegovini i spora oko područja pod zaštitom Ujedinjenih Naroda", ističe se u pismu američkog predsjednika.

SARAJEVO, (HABENA) - U povodu Dana državnosti 4. obljetnice Republike Hrvatske (30. svibnja) Veleposlanstvo Republike Hrvatske imalo je u Sarajevu prijem. Prijemu su bili nazočni predstavnici vlasti, znanstvenih institucija, političkih stranaka i drugi. U ime Predsjedništva BiH nazočni su bili Alija Izetbegović i Ejup Ganić.

ZAGREB - Predstojnik Ureda za prognanike i izbjeglice pri Vladi Republike Hrvatske dr. Adalbert Rebić izvjestio je na konferenciji za novinare o svom posjetu Sarajevu gdje je od 23. do 25. svibnja sudjelovao u radu skupa o mogućnostima povratka izbjeglica u Bosnu i Hercegovinu. U razgovoru s dužnosnicima bosanskohercegovačke Vlade postignuta je suglasnost da je povratak izbjeglih potreban, te da mora biti postupan, dobrovoljan i u skladu s međunarodnim konvencijama i programom repatrijacije u BiH, kazao je dr. Rebić. Vlada BiH obvezala se da će osigurati privremeni smještaj povratnicima i osigurati uvjete za obnovu njihovih domova.

MOSTAR - Ministar obrane Hrvatske Gojko Šušak izjavio je da bečki sporazum "nije idealan, ali je u interesu svih Hrvata u BiH". Obraćajući se zastupnicima Zastupničkog doma HR Herceg-Bosne, koji su zasjedali u Mostaru, Šušak je rekao da "oživljavanje Federacije BiH uvjetuje stvaranje konfederacije s Hrvatskom", te dodao kako "bez konfederacije nema ni federacije". Po Šuškovim riječima, za Hrvatsku je jednako važan problem Viteza koliko i problem Vukovara.

HTV na TVT

Iako smo na stranicama HG-a u više navrata lamentirali zbog tvrdokornosti ovdašnjih vlasti glede prikazivanja programa HTV-a, nismo imali iluzija da će naši "prosvjedi" uroditi plodom. Ipak, otopljavanjem svekolikih hrvatsko-muslimanskih odnosa, te stvaranjem Federacije BiH kao i ispunjenjem nekih drugih preduvjeta, u posljednjih desetak dana u prilici smo pratiti, u kasnim večernjim satima, na Tuzlanskoj televiziji satelitski program HTV-a. Za sada je to mali ali kvalitetan pomak u uređivačkoj politici ove TV kuće. Iako ovo uključivanje u kasni večernji sat pomalo podsjeća na neki "zabranjeni" program, nepodoban za mlade naraštaje, ipak smo u mogućnosti pogledati jednu od najkvalitetnijih emisija cjelokupnog programa HTV-a "Slikom na sliku". Svi, s kojima smo komentirali ovu novinu, slažu se da je to trebalo i ranije osigurati a također, po mogućnosti, pomaknuti vrijeme uključivanja, jer se većina najkvalitetnijih emisija prikazuje u terminima od 20 sati.

P.S.

Usprikoš oštom prosvjedu glavnog i odgovornog urednika HG-a, vlasti su ipak odlučile da riskiraju i prikažu emisiju "Sedma noć". Kako će se to odraziti na uznemirenu tuzlansku javnost ne znamo, ali se nadamo da neće dovesti u pitanje provedbu washingtonskog sporazuma o hrvatsko-bošnjačkoj federaciji.

Ljudska prava

Gonsaga posjetio HDZ

Dana, 27. svibnja 1994. godine, Predsjednik Regionalnog odbora HDZ-a BiH Tuzla mr. Stjepo Pranjić je u svom uredu primio povjerenika UN-a za praćenje ostvarivanja ljudskih prava g. Jose Alvin C. Gonsaga, pripročeno je iz tajništva Regionalnog odbora HDZ-a Tuzla. Gosp. Gonsaga se interesirao kako Hrvati ovog područja prihvaćaju promjene Ustava, te da li su zadovoljni ostvarenjem svojih ljudskih prava u ovom geopolitičkom okruženju. Predsjednik Pranjić je istaknuo da su promjene u Ustavu, misleći na dva kantona utemeljena na načelu pariteta, rezultat kompromisa i izraz dobre volje da se pronađe modus vivendi, a za ostvarenje ljudskih prava je rekao da je to proces za koji je prije svega odgovorno većinsko bošnjačko pučanstvo. "Prioritetna zadaća za nas ovdje je uvođenje hrvatskog jezika u osnovne i srednje škole i fakultete" rekao je g. Pranjić i zahvalio se na budućoj pomoći u tom smislu, obećanu od g. Gonsage, koji je istaknuo da razumije probleme Hrvata ovog područja.

Zvonimir Banović

Univerzitet

Defektna defektologija

Vlada Republike Bosne i Hercegovine, nedavno je svojim odlukama obustavila izvršenja dijela odluke o formiranju dva tuzlanska fakulteta, Defektološkog i Filozofskog. U oba slučaja Vlada RBiH, obustavlja dio odluke Ustavnog suda član 1. stav jedan u obje odluke, i u odluci o formiranju Defektološkog, i u odluci o formiranju Filozofskog fakulteta. Odluka je donesena na prijedlog ministra Obrazovanja, nauke, kulture i športa. Pomenutim odlukama, oba fakulteta su formirani kao "Javne visokoškolske ustanove u državnoj svojini", a Vlada BiH, smatra da navedene odredbe nisu u skladu sa Zakonom o univerzitetu. Zbog toga će Vlada podnijeti Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu ustavnosti odluka Skupštine okruga Tuzla, o osnivanju Defektološkog i Filozofskog fakulteta. Odluke Vlade RBiH, objavljene su u "Službenom listu RBiH", broj 8/94. a o ovoj odluci u Tuzli se posljednjih dana dugotajno govorilo. Do konačne odluke Ustavnog suda, ostaje i dalje pitanje, kome trebaju još dva fakulteta, za koje Tuzla nema dovoljno profesorskog kadra, a u situaciji kada najstariji tuzlanski fakulteti nemaju čak ni dekana.

Donja Dragunja

Dragovoljci ponovno na okupu

Prošle su dvije godine otkako je u Donjoj Dragunji, na inicijativu dvojice mještana, formirana prva samostalna četa patriotski orijentiranih ljudi. Naoružani uglavnom lovačkim puškama te sa nekoliko pušaka kupljenih "na crno", bili su jedna od prvih borbenih skupina na tuzlanskom području. U početku su djelovali kao Samostalna četa, te sudjelovali u borbama na staroj Majevici i drugim dijelovima ove planine. Nakon formiranja TO, odnosno pojedinih brigada, dragovoljci iz Dragunje i susjednog sela Osoje, raspoređeni su uglavnom u drugi bataljun 2. tuzlanske brigade, dok je dio dragovoljci ušao u sastav 115. brigade "Zrinski". U povodu dvogodišnjice formiranja Samostalne čete u Dragunji, "suborci su 22. svibnja položili cvijeće na grob Gorana Markovića, pripadnika 115. brigade, koji je poginuo u Donjem Vukšću u Posavini, te na mezarja Ševala Hodžića i Senaida Mukića u susjednom Osoju. Iz ovih sela u dosadašnjim borbama poginuli su još i Dragan Josić, Piljo Filipović, i Niko Nišandžić.

Razgovor s Krešimirom Zubakom, predsjednikom Federacije BiH

Sporazumom svi dobili

Gospodine Zubak, recite nam nešto o stvaranju bošnjačko-hrvatske federacije i glavnim problemima koje ste morali razriješiti.

- Nekoliko smo puta razgovarali u Sarajevu tražeći politički sporazum potreban da bi se odredilo tko će biti nominiran za predsjednika federacije, iz kojeg će naroda on biti, tko će biti premijer vlade i o drugim pitanjima. Tri smo razgovora u Sarajevu imali na najvišoj razini i više susreta na razini članova vlada BiH i HR Herceg-Bosne. Napravili smo dosta protokola kojima se reguliraju bitna pitanja, od carina do prometa i elektroenergetskog sustava, ali su pregovori zapeli na pitanju koji će narod odrediti kandidata za predsjednika federacije, a što se tiče sastava vlade, već u Sarajevu došli smo do koncepta koji je ustavom definiran.

Kada je riječ o kantonalnom uređenju i granicama, dogovorili smo se da formiramo ekspertne grupe koje bi trebale pripremiti kriterije, načela i instrumentarij za utvrđivanje kantonalnih granica.

Možete li pojasniti, čime je to u ovom sporazumu zaštićen interes hrvatskog naroda?

- Veoma sam zadovoljan što je predsjednik Tuđman ovo ocijenio kao optimalno rješenje, isto kao i gospodin Šušak. A sada riječ dvije o sporazumu, rješenju koje smo prihvatili i razlozima zbog kojih i Hrvati i Bošnjaci mogu biti zadovoljni. Imali smo kod unutarne razgraničenja dvije mogućnosti: da se doslovno pridržavamo etničkog načela ili da primijenimo jednu kombiniranu metodu. Odlučili smo za ovo drugo, jer kada bismo inzistirali isključivo na etničkom načelu, stavljajući u drugi plan gospodarsku, prometnu i svaku drugu povezanost, ne bismo dobili rješenje koje bi vodilo miru i otvaranju realnih mogućnosti da federacija postane stvarnost, da život jednih uz druge i jednih s drugim postane moguć. Ako bismo po etničkom principu rješavali probleme, možda bismo nešto dobili na području srednje Bosne, ali bismo izgubili u slivu rijeke Neretve, i obratno. Dobili bismo veoma složene i nepravilne granice i jako bi teško bilo objasniti narodu zbog čega je nešto ovdje, a nešto tamo. Zbog toga smo, budući da smo došli u

jednu pat-poziciju, procijenili da je nužno pronaći jedno kompromisno rješenje koje će zadovoljiti sve posebno i sve zajedno.

U čemu je bit kako kažete prihvatljivog rješenja i kako ste postigli prihvatljivu podjelu bez uvažavanja postotka stanovništva?

- Pazite, uvažavali smo mi postotak stanovništva, etničku sliku, ali nam to nije bio jedini kriterij. Vodili smo računa i o gospodarski m, prometnim i svim drugim vezama i logičnostima. Evo slučaja istočne Hercegovine, sve je to jedna cjelina, uvijek je bila i, nadam se, ponovo će biti. Nelogično bi bilo tamo slijediti samo etničko načelo. Na primjer, mi smo oslobodili Stolac i on je pod našom kontrolom, ali su Muslimani u Stocu većina. Pa da smo išli na stvaranje bošnjačkog kantona u tom području, i dio općine Čapljina morao bi ući u to. Što bi bilo s Mostarom, da smo slijedili samo etnički princip, kome bi on pripao u koji bi i čiji bi kanton ušao. Jer, kada želite etnički princip poštovati samo gdje vam odgovara, onda on vrijedi i tamo gdje vam ne odgovara. I što bismo dobili? Nelogične i neodržive podjele, koje ne bi zadovoljile ni Muslimane niti Hrvate, pa bi latentni sukob stalno visio u zraku. Tako bi isto bilo i na području središnje Bosne. Mi smo mogli ići na soluciju da tamo imamo hrvatski kanton da smo inzistirali na etničkom kriteriju. Međutim, doveli bismo u pitanje znatne dijelove prostora Novog Travnika, dio prostora Kiseljaka, dio prostora Uskoplja, što ne bi bilo u interesu ni Hrvatima ni Bošnjacima.

Mnogo nedoumica izazivaju granice jedinih dvaju čisto hrvatskih kantona. U kantonu osam što je područje zapadne Hercegovine, Hrvati su dobili ono što im čak ni jedan Šešelj nikada nije osporavao, a u kantonu 2, bosanska Posavina, područje je koje drže Srbi. Kompromis je

sigurno uvjet da bi se postigao dogovor, ali je pitanje što su Hrvati dobili tim kompromisom i nisu li oni samo izgubili?

- Ništa Hrvati ovim sporazumom, ovim kompromisom nisu izgubili, baš kao što nisu izgubili ni Muslimani. Svi smo dobili. Pojasnit ću. U dva kantona, šestom i sedmom, Hrvati su apsolutno ravnopravni Muslimanima, što znači da nismo ni mi, ni Muslimani izgubili istočnu Hercegovinu ili srednju Bosnu. I jedni i drugi dobili smo i istočnu Hercegovinu i središnju Bosnu. Što se tiče Posavine, istina je da je već dio toga

predsjednik Krešimir Zubak

kantona pod srpskom okupacijom, ali, tačno je hrvatsko pučanstvo bilo većina, i trenutne okolnosti tu činjenicu ne mogu promijeniti. Ista je stvar s Jajcem ili Kotor-Varošem. Vanjske granice federacije određivale smo po kriteriju hrvatsko-bošnjačke većine i kad-tad trenutno stranje, okupacija, promijenit će se.

Još nešto moram naglasiti - kanton ostaje kanton i za pet ili više godina, bez obzira koliko se promijeni etnička slika. Vrlo su strogi uvjeti za ustavne promjene, nužan je koncenzus, tako da nema razloga za strah od gušenja hrvatskog naroda i gubljenja većine ili prava.

Stječe se dojam da ste Vi i gospodin Silajdžić ugrana ekipa, koja uživa povjerenje glavnih međunarodnih čimbenika.

- Silajdžić uživa povjerenje i ima dosta simpatija kod Hrvata, a nemam spoznaje da mene Bošnjaci drukčije doživljavaju. Vjerujem da ćemo biti prihvaćeni i da ćemo opravdati ukazano povjerenje.

Možete li, u povodu svega, komentirati tzv. tih otpor hercegovačke političke struje?

- Otpora u Hercegovini nema i to odgovorno tvrdim. Postoje jedino izjave nekih pojedinaca koji su na političke pozicije dospjeli stjecajem (ratnih) okolnosti, a koji svojom neumjerenom intonacijom i dalje unose sjeme

Ništa Hrvati ovim sporazumom, ovim kompromisom nisu izgubili, baš kao što nisu izgubili ni Muslimani. Ako bismo po etničkom principu rješavali problem, možda bismo nešto dobili na području srednje Bosne, ali bismo izgubili u slivu rijeke Neretve, i obratno. Upravo zbog toga što su na prostorima kantona šest i sedam vođeni najveći sukobi između Hrvata i Muslimana, nismo mogli i nismo smjeli ići na podjele koje ne bi mogle sve zadovoljiti. Jer bi to, sigurno, generiralo daljnjim sukobima

razdora u do sada postignuto. Možda je to i pitanje mentaliteta jer pitam vas zbog čega pučanstvo Žepča, Usore ili Brčkoga ne potencira svoj status nikakvim ultimativnim zahtjevima, iako su u ratnim sukobima pretrpjeli nemjerljivo teže gubitke od Hercegovaca. Mnogi su skloni komentirati tzv. neretvansko pitanje: Izgubili smo jer to nije hrvatski kanton! Ali nije ni muslimanski, nego zajednički! Mostar je definiran kao sjedište kantona i u iduću dvije godine bit će najvjerojatnije pod patronatom Europske unije, čime će se znatno ubrzati i njegova obnova.

Status neumske zone?

- Područje Neuma regulirano je već prije konfederalnim ugovorom prema kojemu će se tim područjem odvijati nesmetani promet ljudi i roba s obje strane, analogno slobodnome robnom prometu za BiH kroz luku Ploče bez ikakvih carinskih i pograničnih ograničenja.

Pri pogledu na predloženu kartu vanjskih granica federacije, uočljivo je da nema tzv. srpskog koridora u Posavini. Što to znači - odluku da se koridor silom presiječe ili nešto drugo?

- Jasno smo istaknuli koji su principi bili korišteni kod određivanja teritorija federacije. Na taj princip mi imamo pravo i s tim ćemo uvijek ići prema međunarodnoj zajednici. Pridržavajući se toga kriterija, taj dio Posavine, gdje sada prolazi koridor, etnički je ili hrvatski ili muslimanski. Ukoliko bi Srbi inzistirali na koridoru kao svom suverenom prostoru, i mi možemo to isto postaviti, prema kantonu jedan, zapadna Bosna, na primjer. Ukoliko zbog traženja političkog rješenja na koridoru za Srbe bude inzistirala međunarodna zajednica, u istoj mjeri i mi stječemo ta prava.

Interview - Ante Zvonar, predsjednik Općinskog odbora Hrvatske demokratske

Zaustaviti ćemo obespravljivanje

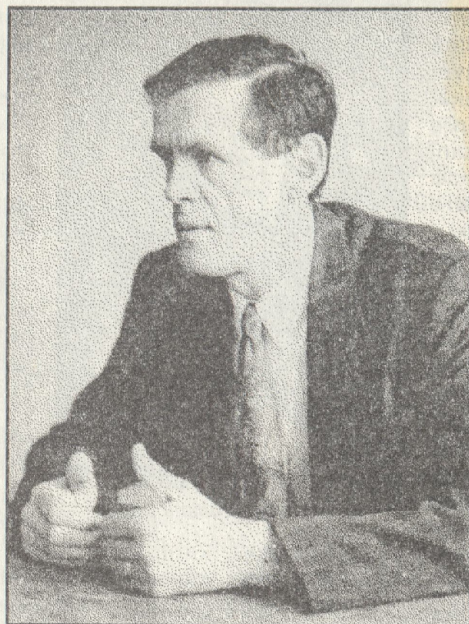
U ekskluzivnom i senzacionalnom razgovoru s gospođinom Antom Zvonarom doznati ćete stvari, koje su se dosada samo šaputale u uskom krugu pouzdanih prijatelja. Što je izjavio Vehbija Karić u jeku muslimansko-hrvatskog rata u srednjoj Bosni? Tko je odgovoran za ukidanje 115. brigade HVO-a "Zrinski"? Da li su tuzlanski Hrvati zaboravljivi i prepušteni svojoj sudbini? Kakva je budućnost hrvatskog naroda u BiH? Što su namjeravali pojedinci iz muslimanskog vodstva?

• Hrvatska demokratska zajednica u Tuzli nije ono što je bila prije par godina. To je sada jedna jasno definirana i dobro organizirana stranka s velikim brojem članova te konkretnim programom i zadaćama. Stranka se institucionalizirala i omasovila, tako da je deset puta nadrasla onu stranku od prije 4-5 godina. Desio se jedan rez u politici prema ratu u BiH, koji je sve stranke, društva, udruženja, političare preko noći doveo u jednu novu situaciju. Svi su morali preko noći napraviti salto mortale i svi su pokušali ostati na nogama, na onim istim pozicijama na kojima su i bili prije Washingtona. Kako se tu snašla naša stranka, "jedina u Hrvata".

Što se tiče Hrvatske demokratske zajednice HZ Soli, nikad nitko ne smije smetnuti s uma jednu istinu. HDZ u HZ Soli je dio Hrvatske demokratske zajednice BiH a preko toga i dio Hrvatske demokratske zajednice uopće. Znači u Republici Hrvatskoj i diljem svijeta gdje postoji HDZ. Hrvatska demokratska zajednica u HZ Soli je zadovoljna novim Ustavom, iz jednog prostog razloga, što su Hrvati u BiH zadovoljni svakom Bosnom i Hercegovinom koja nije unitarna. Gdje ne vrijedi zakon jedan čovjek - jedan glas. To je osnov političkoga cilja, vojne i političke borbe HDZ-a i Hrvatskog vijeća obrane. Znači, Bosna i Hercegovina je i naša država, i naša domovina. Zašto bi mi dozvolili i dali našu domovinu i našu državu nekome drugome? Prema tome, ako se stvari postave na takav način mi smo zadovoljili interese cjelokupnoga hrvatskoga naroda. Znači, zadovoljni smo stvaranjem hrvatske države i stvaranjem BiH kao federalne države. Svi smo, u prvom redu, zadovoljni što je stao rat između Hrvata i Muslimana.

• Kao političara vas dugo pratim. U jeku sukoba sa Muslimanima rekli ste nešto što me je prenerazilo. Jedan od protagonista "oslobađanja" srednje Bosne je neuvijeno rekao: Mi ovdje krećemo da se raskomotimo.

To je istina što ste rekli. Ja sam bio u Zenici na jednom sastanku sa zapovjednikom 3. korpusa Enverom Hadžisanovićem, bio sam i na razgovoru kod Vehbije Karića, koji je tada obnašao dužnost zapovjednika toga dijela Bosne. Vehbija Karić je bio poslan iz Sarajeva da koordinira djelovanje Armije BiH, u cijeloj toj regiji, protiv HVO-a. Kod gospođina Hadžisanovića sa mnom je bio nazočan i gospođin Selim Bešlić, gradonačelnik Tuzle. Imao sam veoma oštar duel s gospođinom Hadžisanovićem baš u svezi rata koji se vodio u srednjoj Bosni i napada

Hrvatski Glasnik je i moj Glasnik

koje je vršila Armija BiH na hrvatska sela i na gradove gdje žive Hrvati. U srednjoj Bosni je bilo kristalno jasno tko se brani, a tko koga napada. Samo maloj djeci se mogu pričati priče da je u srednjoj Bosni HVO napadao nekoga. Tamo je Armija BiH, a to je bila muslimanska vojska, napadala HVO. Imala je očiti cilj, stvaranje islamske države BiH, od Neuma do Brčkog. Srednja Bosna je morala biti vojnički poražena, morao je biti vojno poražen hrvatski narod a onda bi došlo i do protjerivanja kompletnoga hrvatskoga pučanstva iz srednje Bosne. Na tome se prostoru nam-

U srednjoj Bosni je bilo kristalno jasno tko se brani, a tko koga napada. Samo maloj djeci se mogu pričati priče da je u srednjoj Bosni HVO napadao nekoga. Tamo je Armija BiH, a to je bila muslimanska vojska, napadala HVO. Imala je očiti cilj, stvaranje islamske države BiH, od Neuma do Brčkog.

jeravalo naseliti izbjeglice, koje su Srbi protjerali iz istočne Bosne i iz Bosanske Krajine. To je bio stvarni cilj. Što se toga tiče, tu nema nikakvih dilema. Meni je gospođin Vehbija Karić, kada sam ga upitao za razloge toga rata, otvoreno odgovorio: "Naš cilj je do rujna ili studenoga 1993. raskomotiti se koliko možemo. I tu gdje se mi raskomotimo to će

biti naše." To su doslovno njegove riječi. Također su mi tada, u razgovoru, predsjednici općina Travnik i Zenica otvoreno rekli da je njihov cilj da se na cijelom području Bosne i Hercegovine, gdje je to moguće, vojno porazi i uništi Hrvatsko vijeće obrane, u šta je spadao i Vareš. Ovo je istina i ja sam svjedok toga. Nisam se nikada plašio da to iznesem javno. Kada pogledate srednju Bosnu, od Novog Travnika do Viteza, pa onda dalje, Bosovaču i Kiseljak, tu se radi o prostorno tako maloj enklavi. Kako će sada, na tako malom prostoru, Hrvatsko vijeće obrane, koje je bilo tako malobrojno, napasti jednu dobro organiziranu armiju. To su apsurdne stvari. Kako netko, tko želi sebe predstaviti kao razumna čovjeka, može pomisliti da Busovača može napasti Zenicu, i da Busovača ima želju da osvoji Zenicu? Nakon ovih razgovora jedan visoki časnik Armije BiH mi je doslovno ovo rekao: "Vidite gospođine Zvonar, meni je jasno da je i vama sve jasno i da i vi sve znate šta se događa i šta ko hoće. Srbi hoće srpsku državu u BiH, Hrvati hoće hrvatsku državu u BiH, a mi Muslimani se borimo za muslimansku državu." Dakle, što se tiče srednje Bosne, tu je situacija kristalno jasna.

• Da li je HDZ učinio sve što je mogao da spriječi ono što nam je učinjeno u srednjoj Bosni? Molio bih vas da za HDZ nemate samo riječi pohvale, jer to miriše na dobru staru "jedinu nam partiju".

Politika je kao i svaki drugi posao. Čovjek mora znati što radi, kako radi, koje su njegove mogućnosti i što mu je konačni cilj. Isto tako, ako se bavite politikom, morate znati njenu suštinu, znati kamo želite da vas odvede ta politika. Što se tiče politike Hrvatske demokratske zajednice u globalu, gledajući cjelokupni korpus hrvatskog naroda, ona je jasna. Ona je bila ventil na koji je puštena velika akumulirana energija hrvatskoga naroda, i na osnovu te energije stvorena je hrvatska država. Mnogi nisu znali i nisu pretpostavljali da takva energija postoji u hrvatskom narodu. Hrvatska demokratska zajednica i vodstvo, s Franjom Tuđmanom na čelu, su to znali i to su osjetili. Što se tiče Bosne i Hercegovine, politika Hrvatske demokratske zajednice je prihvatanje Federacije Bosne i Hercegovine i rad na skoroj konstituciji konfederacije BiH sa Hrvatskom.

• Jesmo li mi bili ovdje jedno slavno, fino, jako, napredno vanbračno dijete ostavljeno u jednom čošku Bosne čije stanje ili nije bilo dovoljno poznato ili smo bili zanemareni. Recimo da nam je netko javio da dolazi Washington a, po meni, Tuđman je znao za Washington,

zajednice u Tuzli

Hrvata u Tuzli

trebao je javiti da se ne raspušta 115. brigada. Da je rekao: "Držite se dečki još dva-tri tjedna, doći će do nečega".

Na to pitanje vam ne mogu odgovoriti jer nisam bio u zapovjedništvu brigade pa nemam uvid u te kontakte. To po meni nije toliko bitno.

• Moje je pitanje, da li smo mi bili zaposavljeni ovdje?

Čujete, ja uvijek postavljam pitanje zaposavljenosti. Recimo, što je trebalo netko da napravi da Hrvati ne bi bili zapostavljeni. Što se tiče 115. brigade, da to još jednom javno i precizno kažem. Sto petnaestu brigadu

Ja Muslimana ne smatram zastupnikom hrvatskoga naroda, i nikada ih nisam ni smatrao. Da ne kažem da je smiješno da Musliman zastupa hrvatski narod. Postavlja se pitanje, zašto je netko htio u ratu ukinuti pravo hrvatskom narodu na obranu, i da mu on određuje način na koji će se braniti, da mu određuje formu i način organiziranja. Hrvatskom narodu to nitko nema pravo da nametne.

"Zrinski" nije ukinuo Alija Izetbegović. Inicijativu za njeno ukidanje dalo je muslimansko političko vodstvo u općini Tuzla i vojno zapovjedništvo, znači 5. OG. Kada je tu bio gospodin Izetbegović, oni su energično zahtijevali da uradi ono što je uradio. Uvjeren sam da gospodin Alija Izetbegović to ne bi napravio. Ne bi došla ona odluka Predsjedništva da nije bilo zahtjeva od tuzlanskoga muslimanskoga vodstva. Najbolje se to vidi na terenu. Ne postoji samo 115. HVO brigada "Zrinski" a sve ostale su i danas tu. Bio sam svjedokom, na sjednici Predsjedništva općine Tuzla, kada su Muslimani energično zahtijevali od Alije Izetbegovića da se rasformira 115. brigada "Zrinski". To sam slušao svojim ušima i gledao svojim očima. To je bilo jasno. Meni je onda bilo jasno da se neće rasformirati 108. HVO brigada u Brčkom i 110. brigada u Usori. Po meni, bitniji je odgovor, zašto se to tražilo. Što je bio cilj tome?

• Dobro, što je bio cilj tome?

A što je bio cilj ako ukidanje brigade Hrvatskog vijeća obrane dolazi od zastupnika drugoga naroda. Ja Muslimana ne smatram zastupnikom hrvatskoga naroda, i nikada ih nisam ni smatrao. Da ne kažem da je smiješno da Musliman zastupa hrvatski narod. Postavlja se pitanje, zašto je netko htio u ratu ukinuti pravo hrvatskom narodu na obranu, i da mu on određuje način na koji će se braniti, da mu određuje formu i način organiziranja. Hrvatskom narodu to nitko nema pravo da nametne. Svi oni koji su to uradili, neće imati povjerenje hrvatskoga naroda. To što je napravljeno ušlo je u svijest svakog Hrvata u Hrvatskoj zajednici Soli i upamćeno je tko je

to napravio. Reći ću i razlog radi čega je to napravljeno. To je napravljeno upravo radi politike, da bi se određena skupina ljudi, određenoga političkoga profila sačuvala i održala na vlasti i u budućnosti. Vjerovali su da će BiH biti nekakva druga

država, a ne federacija. Mislim da su se tu debelo prevarili i da će se sve što su uradili protiv hrvatskoga naroda obiti njima o glavu.

• Gdje predviđate eventualne teškoće u provedbi washingtonskog sporazuma? Ako isključimo srpsku stranu, provedbu Ustava Federacije BiH će ometati oni Hrvati i Muslimani koji su imali isti cilj: samostalnu državu. Srbi su bili veoma dobar model kako i na koji način to treba provesti. Mislim da ljudi s takvim težnjama nemaju podršku u narodu, a mislim da nemaju podršku ni u Armiji Bosne i Hercegovine kao i u Hrvatskom vijeću obrane.

• Neke skupine i političke asocijacije smatraju da su Ustavom dobili ono što su htjeli. Ostaje im Sarajevo, Mostar a izišli su i na more. Kanton je malo veći okrug.

Očito da ti ljudi, na muslimanskoj strani, spadaju u tu skupinu ljudi, kojima ne odgovara Federacija BiH, jer su oni imali projekat koji su drukčije zamislili.

• Da li ste vi ovdje htjeli reći da Herceg Bosna nije rezultat visoke politike. U jednom trenutku ona se sve više zaokruživala a srednja je Bosna bila ostavljena u tuđem vilajetu.

Herceg Bosna uopće nikada nije postavila svoje granice. Jeste li ikada čuli da je Herceg Bosna ili bilo tko iz hrvatske politike rekao: Herceg Bosna će biti odavde dovdje, na istoku ili zapadu, na sjeveru ili jugu. Suština borbe HDZ-a je da svaka hrvatska točka i svaka muslimanska točka i svaka srpska točka, na području BiH, bude slobodna dobrom voljom sviju, i da svakom građaninu Bosna i Hercegovina pruži sigurnost i jamstvo opstanka. Ustav Federacije Bosne i Hercegovine, hrvatska politika, HDZ i ljudi koji su vodili tu politiku, smatraju da u onim dijelovima BiH, gdje se može organizirati vlast s hrvatskom većinom, treba biti hrvatski kanton. U drugim dijelovima Bosne i Hercegovine gdje to nije moguće, treba uspostaviti paritetnu vlast s muslimanskim-bošnjačkim narodom. Znači da tu Hrvati budu ravnopravni s Muslimanima-Bošnjacima. Treći stupanj hrvatske politike su Hrvati u muslimanskim veležupama. U tim veležupama s muslimanskom većinom, potrebno je osigurati veliki stupanj kulturne autonomije hrvatskom narodu kroz glavu V. i točku 2.2 Ustava Federacije. Takvom

Odnosi u tuzlanskoj regiji nisu dobri a daleko su od idealnoga. Dapače, međunacionalni odnosi u Tuzli su veoma zategnuti od događaja u Varešu i svega onoga što se događalo u ratu između Hrvata i Muslimana. U muslimanskom vodstvu postoji linija koja je prihvaćena i od jednog manjeg dijela Hrvata, da smo svi Bosanci, Bošnjaci. Ti Hrvati su izgubljeni u prostoru i vremenu a radi se o političkom pličaku, koji prihvaća da u Bosni nema hrvatskog naroda, da nema hrvatske nacije. Tu politiku profilira oficijalna tuzlanska vlast.

politikom je zaokruženo preko 90% hrvatskoga pučanstva u BiH. Mi smatramo da smo ovim sporazumom i Ustavom Federacije postigli maksimalan uspjeh što se tiče hrvatskoga naroda BiH.

• Što ste vi izjavili u emisiji "Slikom na sliku" a što je tako jako odjeknulo u Tuzli?

Što se tiče 115. brigade, da to još jednom javno i precizno kažem. Sto petnaestu brigadu "Zrinski" nije ukinuo Alija Izetbegović. Inicijativu za njeno ukidanje dalo je muslimansko političko vodstvo u općini Tuzla i vojno zapovjedništvo, znači 5. OG.

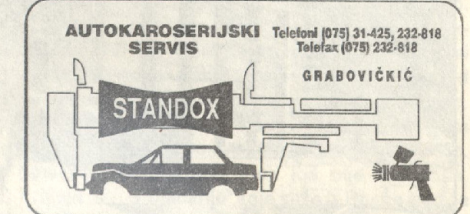
Za nas, koji promičemo politiku HDZ-a, odnosi u tuzlanskoj regiji nisu dobri a daleko su od idealnoga. Dapače, međunacionalni odnosi u Tuzli su veoma zategnuti od događaja u Varešu i svega onoga što se događalo u ratu između Hrvata i Muslimana. U muslimanskom vodstvu postoji linija koja je prihvaćena i od jednog manjeg dijela Hrvata, da smo svi Bosanci, Bošnjaci. Ti Hrvati su izgubljeni u prostoru i vremenu a radi se o političkom pličaku, koji prihvaća da u Bosni nema hrvatskog naroda, da nema hrvatske nacije. Tu politiku profilira oficijalna tuzlanska vlast kojoj je povjerenje, većim dijelom, dao i hrvatski narod. Po meni, građanska država i građanska vlast, koju oni tobože zagovaraju, za mene i za HDZ je građanska obmana hrvatskog naroda. Ja otvoreno pitam, što su ti ljudi učinili za hrvatski narod? Neka kažu samo jedan jedini argument. Kako građani, koji su samo građani, mogu više voljeti naš narod nego što ga mi volimo. To su priče za malu djecu. U pitanju je samo borba za vlast

nastavak na 19. strani

P.P. AUTOKAROSERIJSKI SERVIS

grabovičkić

75000 TUZLA • Crno Blato br.121

HG u glavnom gradu BiH

SARAJEVSKJE IMPRESIJE

EKSKLUZIVNO EKSKLUZIVNO EKSKLUZIVNO EKSKLUZIVNO

Ovo su neka od razmišljaja Sarajlija, što ne reći Hrvata, koji su tamo uvijek imali svoj život, koji tamo nisu s neba pali, i koji sa svog praga ne odlaze lako. Da li se u razmišljanjima mnogo razlikuju ostali stanovnici ovog, mi slobodno kažemo, ubijenog grada. Kako Sarajevo vidi i doživljava netko tko nije rođeni Sarajlija, niti je u ovom gradu prirodiziran, ali koji ga dobro poznaje, i koji je nakon dvije godine krvavog vojevanja, tamo bio ovih dana, i uspio da ga prošparta uzduž i poprijeko, slobodnom teritorijom, (opet je to slobodna procjena) dugom sedam-osam i širokom tri-četiri kilometra.

Da ne govorimo kako je danas teško do Sarajeva i nazad otputovati slobodnom teritorijom, tamo gdje vas ne prate plave kacige. Normalnom čovjeku staje pamet kada počne razmišljati zašto je glavni grad, iliti sjedište ove zemlje, više od dvije godine totalno blokirano, da se u njegov mora ući, i iz njega izaći, ispod Rudarsko okno koje vas izvodi iz Sarajeva je upravo svjedok čanstvo gdje su Sarajlije danas. Je li vanjska, četnička, blokada zaista bila tako dobro smišljena i unaprijed isplanirana, da se od stotinu puteva i puteljaka, asfaltnih i makadamskih, šumskih, i civiliziranih, nijedan nije mogao obraniti. Da li tu, reći će čovjek iz provincije, koji može da hoda slobodnom teritorijom 200 puta 100 kilometara (tuzlanska) nije neku ulogu odigrao i neki unutarnji sarajevski faktor. Nije li

● U Sarajevo se može ući i iz njega izaći samo razbijene glave.

● Nadam se da će se civilizacija vratiti u ovaj grad. Treba se boriti protiv zla, primitivizma, i očuvanja vlastite tradicije i kulture, izjavila je u posljednjem broju "Stečka", lista za kulturu i društvena pitanja HKD "Napredak", Veseljka Novaković (1957), profesor književnosti.

● Ostajem, jer su mi oba sina ranjena (invalidi), upravo u borbama za ovaj grad, a ne za političke interese i džamahiriju, ili što treće, kaže u istom listu Mara Corić, umirovljenik.

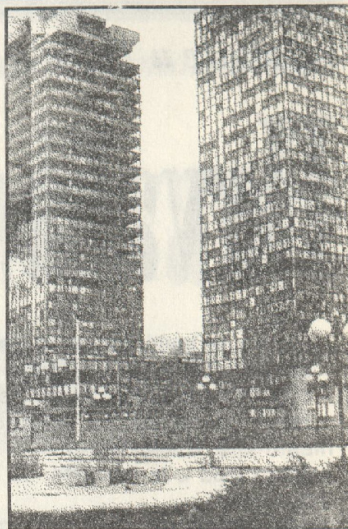
● Ekonomist od 56 godina, izjavljuje da mora seliti iz voljenog grada, jer mu dođoše ne dozvoljavaju da u njemu uživa i da mu pokloni svoju ljubav. Dosta mu je, veli, neravnopravnosti i lažnog bratstva i jedinstva. Zvonko Đibenik (33 godine) kaže da ostaje u Sarajevu, i to bi preporučio svim Hrvatima, jer garancija njihove dobre perspektive je Nadbiskupija vrhbosanska koja je to već potvrdila tijekom rata.

naše sjedište zemlje blokirano nekim nevidljivim silama iznutra. Nije moguće da to nitko ne vidi i ne ukloni. Normalnom čovjeku, koji sada vidi teško ranjeno, bolje reći ubijeno, Sarajevo ratio ne dozvoljava prijeći preko činjenice koliko je bio bogat ovaj grad, kada mu izvadite cijeli mozak, onda više nema organizma. Kako će se sve to oporaviti. Gdje će raditi mlade Sarajlije. Od čega će živjeti. Kako će onda tisuće umirovljenika, socijalno nezbrinutih, invalida rata i rada, živjeti. Tko će nadoknaditi toliku materijalnu i ratnu štetu. Da ne kažemo koliko je mladosti i pameti ubijeno, kakav je sada umni potencijal glavnog grada, i države BiH. Hoće li se ikad u ovakvom ratu moći račun izvesti na čistac i od nekoga tražiti nadoknada štete, i kada će ona stići. Tko će to doživjeti?

Pamet stane čovjeku kada svojim očima vidi kako su četnici smišljeno uništavali ovaj centar države. Zgrade "Energoinvesta", "Unisa", "Elektroprivreda", zgrada

Vlade BiH i njene Skupštine, Marijin dvor, Vijećnica, glavna pošta, Vojna bolnica, Školski centar "Maršal Tito", željeznički i autobusni kolodvor... sve su to danas zgarista. Kada čovjeku u mozgu prsne makar jedna žilica, stane neka tjelesna funkcija. A kada mu izvadite cijeli mozak, onda više nema organizma. Kako će se sve to oporaviti. Gdje će raditi mlade Sarajlije. Od čega će živjeti. Kako će onda tisuće umirovljenika, socijalno nezbrinutih, invalida rata i rada, živjeti. Tko će nadoknaditi toliku materijalnu i ratnu štetu. Da ne kažemo koliko je mladosti i pameti ubijeno, kakav je sada umni potencijal glavnog grada, i države BiH. Hoće li se ikad u ovakvom ratu moći račun izvesti na čistac i od nekoga tražiti nadoknada štete, i kada će ona stići. Tko će to doživjeti?

Ovo vam nabrojamo da bismo

Momo i Uzeir, iliti poslovne zgrade Unisa. Ostao je kostur od željeza i betona.

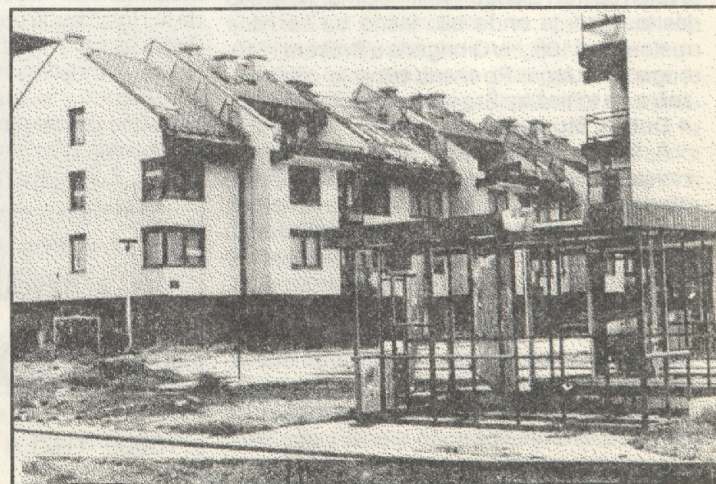
vam iznijeli jedan drugi težak dojam iz ubijenog i nedavno viđenog Sarajeva. Imali smo kontakt s mnogo intelektualaca, Posavaca (prisustvovali smo Saboru bosanske Posavine), bili smo gosti i na spavanju kod jedne uvažene obitelji, i uvjerali smo se da autohtone Sarajlije i same mnogo brinu kako će živjeti, gdje će se školovati i kruh zarađivati njihova djeca. Mnogi i sami razmišljaju kako bar privremeno otići na rad negdje drugo. Osim toga, mnogi uvaženi političari, vojnici, novinari, intelektualci, dobro situirani, su prije i u tijeku rata evakuirali svoje obitelji, i pitanje je tko će se i kada u Sarajevo vratiti.

"Patria sua est, ubicumque vixeris bene" (Domovina ti je svuda gdje budeš dobro živio), rekli su stari Latini.

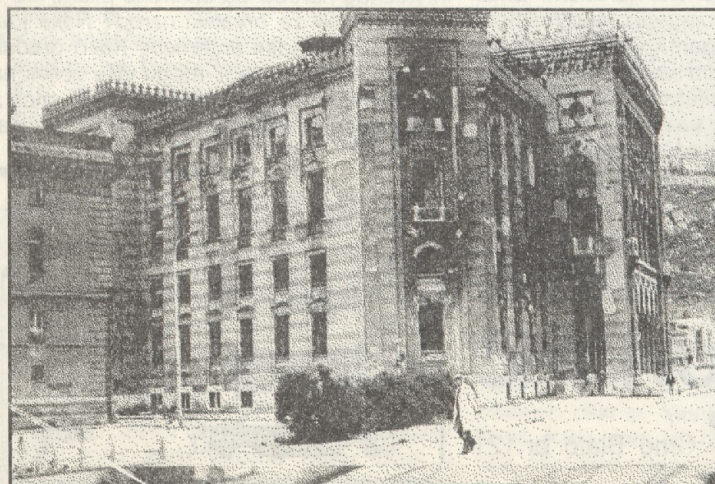
"Homo homini lupus", kaže jedna druga latinska (Čovjek čovjeku je vuk). I to se danas, u predvečerje 21. stoljeća, najbolje može vidjeti i doživjeti u Sarajevu.

Nema zadugo onog starog šehar Sarajeva.

Tekst i snimci, Mato BIKIĆ

Dobrinja, točnije Nedžarići. Od ovih zgrada četnici su 150 metara udaljeni.

Vijećnica, nekada hram kulture, nestala je u plamenu

Utrka za domovnicom

NEKI NOVI HRVATI

Svi narodi u svijetu tijekom ratova, zbog gubitaka na bojnom polju kao i drugim oblicima depopulacije, u demografskom pogledu nazaduju, a u najboljem slučaju stagniraju. To nije slučaj sa našim narodom. Poginulo je, na žalost, dosta i bojovnika i civila, natalitet nam se nije bitno povećao, ali, gle čuda: Hrvata je sve više! Barem se tako može zaključiti po broju papira, koji se domovnicama zovu. Potražnja je velika, što je, svakako, dobar znak glede perspektive Hrvatske u cjelini. U ovom novom valu potražitelja sigurno nema baš puno domoljuba. Oni su se opskrbili domovnicama još u vrijeme kada im je to moglo donijeti i neke negativne poene. Pa, tko su ti novokomponirani Hrvati? Što su do sada bili?

Jedan dio, rekao bih benigniji, je onaj čiji roditelji nisu nikad bili Hrvati, niti su oni sami rođeni u Hrvatskoj.

Promjena vjere njima je jednostavna kao i promjena rublja, a ciljevi su im uglavnom materijalne prirode, te stoga predstavljaju relativno bezazleno pojavu. Tko su oni drugi? Do sada smo ih na ovim prostorima poznavali pod imenom katolici. Što te "katolike" nitko nije vidio po crkvama prije nego što su se oni sami rođeni u Hrvatskoj. Promjena vjere njima je jednostavna kao i promjena rublja, a ciljevi su im uglavnom materijalne prirode, te stoga predstavljaju relativno bezazleno pojavu. Tko su oni drugi? Do sada smo ih na ovim prostorima poznavali pod imenom katolici. Što te "katolike" nitko nije vidio po crkvama prije nego što su se oni sami rođeni u Hrvatskoj. Promjena vjere njima je jednostavna kao i promjena rublja, a ciljevi su im uglavnom materijalne prirode, te stoga predstavljaju relativno bezazleno pojavu. Tko su oni drugi? Do sada smo ih na ovim prostorima poznavali pod imenom katolici. Što te "katolike" nitko nije vidio po crkvama prije nego što su se oni sami rođeni u Hrvatskoj.

Nema zadugo onog starog šehar Sarajeva.

zemstvo, a nama su propovijedali Istok. I proveli ga na nama.

Vremena su se, međutim, počela mijenjati... Naše junake hvata nespokoj, ali samo za vlastitu budućnost. Situacija je neizvjesna, Armija jaka. Hrvati pale jugoslavensku zastavu, a naši junaci hine nervne slomove kad im pale "ideale". Goloruki Hrvati što skaču na tenkove ze njih su davitelji. Gori Vukovar, a oni govore o ustašama. Tek ih neznatna ti ga hvata radi Dubrovnika, jer gdje će živjeti? Dolazi rat u Bosnu. Vidi vraga! Nije više moderno biti Jugoslaven i jugoslavenski orijentiran. Što sad?! Hrvatskoj karti još uvijek se ne daju veće šanse. Jedina promjena se desila u odnosu na Crkvu. Naši junaci postaju kritični prema bivšem režimu, koji je bez pravog razloga bio protiv Crkve. Svoju vječnu pravovjernost dokazuju i time da su uvijek bili katolici, ali bosanski, naravno. Što mi imamo zajedničko sa Hrvatima? Pa mi smo svi Bosanci. Kad dođeš u Zagreb bit ćeš Bošnjak bez obzira koje si vjere. Na svako zahlađenje odnosa Armije BiH i HVO-a sve više viču protiv Hrvata "koji su izdali bosanske Hrvate". I evo nas - rođeni su novi "Hrvati, jer da bi bili izdani od Hrvata iz Hrvatske očito se više ne mogu zvati ni "Jugoslaveni" ni "Bosanci". To jednostavno ne bi nitko razumio. Dokazi za izdaju su očiti. Tudman je srpski čovjek, jer je upropastio Hrvate. Trebao je dati Srbima državnost i rata ne bi bilo! Dakle, Tudman je srpski čovjek, jer nije Srbima dao državnost! Idemo dalje: Tudman je izgubio dvije trećine Hrvatske. Trebao je da se bori pa makar izgubio dvije stotine tisuća ljudi, jer ovo je katastrofa. Očito su gospoda već tada shvatila da će se uputiti u Hrvatsku, pa da ima više mjesta. Uglavnom je pravilo da ovi Hrvati stvarno puno pate zbog Hrvatske. Trebalo bi im to uzeti u obzir pri dodjeli domovnice.

U Bosni postaje u međuvremenu vruće. Treba prvom prigodom uhvatiti tujanj. Za to će, svi već vide, trebati domovnica. Dok traje blokada putova, da se ne bi gubilo vrijeme, treba popraviti umjetnički dojam. Svoju djecu, odraslu, poslali su pokajnički da se krste. Od kada je Bog po zemlji hodao nije se toliko ljudi, odraslih, obratilo. A njihovi roditelji koji nisu smatrali za potrebno

Čekajući bolje sutra

Promilizacija Hrvata u BiH

Hrvatski narod je izuzetno migratoran narod. Hrvate ćete naći, i ne tražiti ih, u svakom svijetlom kutku ovog planeta. Hrvati su, čini se, najusrdniji od svih katoličkih naroda prihvatili onu latinsku: "Ubi bene, ibi patria." Traganje za boljim životom raspršilo je veliki dio hrvatskog nacionalnog korpusa diljem svijeta.

Bosanski i hercegovački Hrvati su se najlakše od svih ostalih prepustili bjelovjerskim vjetrovima, koji su ih nemilice rasijavali po nekim tuđim provincama i tuđim obalama.

Najnovije procjene govore da se danas u BiH ne nataje više od 250.000 Hrvata. Broj "prisutnih" Hrvata se je za samo dvije godine rata smanjio sa solidnih 700.000 na opasno malih 250.000. Mnogi od otislih i protjeranih neće se nikada vratiti. To se posebno odnosi na mlade ljude koji su se već udajili u nekim sretnijim i ljepšim zemljama.

Naši hrvatski lideri razmišljaju, vjerojatno, o budućnosti našeg naroda na ovim prostorima. Njihove oči su pritom, sasvim sigurno, sa zebnjom prikovane za mlade Hrvate. Sa zebnjom, jer su mladi Hrvati danas najviše od svega mladi nesretnici, koje vrlo malo toga veže za ovaj prostor, a puno toga udaljuje od njega. Svi oni, naravno, žele otići. Otići tamo gdje se može raditi i sjecati, živjeti i razvijati.

Može li ih se zadržati? Silom - vrlo teško. Svaka dodatna prisila bi za svakog normalnog čovjeka bila razlog više za odlazak. No, odu li svi naši mladi ljudi, Hrvati u BiH će se za vrlo kratko vrijeme pretvoriti u jednu mikroskopsku manjinu, a njihov broj bi se, u tom slučaju, morao izražavati u promilima, jer bi postoci postali nepraktično velika mjera.

Veliki problem je pred nama. Ignorirati ga značilo bi počiniti nacionalno samoubojstvo. Sve hrvatske organizacije moraju početi ozbiljno razmišljati o njemu. Spasilački recept je, kao i u svim teškoćama, vrlo jednostavan i glasi: stvoriti mladom hrvatsstvu solidnu životnu perspektivu.

Ako sve kulturne, humanitarne, političke, i posebice gospodarstvene, hrvatske organizacije ne postavie sebi za najizvrsniji cilj sveukupnu dobrobit svojih mladih ljudi, za desetljeće ili dva Hrvata na ovim prostorima više neće ni biti, jer će želja (potreba) za kvalitetnim življenjem definitivno odnijeti cjelokupnu hrvatsku mladost u najdalje bjelone bijelog svijeta.

Lijep primjer jedne naše organizacije koja je svu svoju pozornost i energiju poklonila onima na kojima svijet ostaje jeste Hrvatska mladež HZ, međutim, samo jedna organizacija ne može riješiti jedan tako velik nacionalni problem kakav je problem odljeva mladosti.

Ako sveokupna zajednica bosanskohercegovačkih Hrvata ne bude spremna već sutra osigurati svakom svom mladom članu solidan materijalni status - priča o životu Hrvata u BiH zemlji će se završiti mnogo prije nego što očekujemo. To se zove realnost.

Pomozite mlade Hrvate, u svakoj prilici i na svaki mogući način! Razmislite o svojim dugovima prema njima! Pomozite sve njihove organizacije i društva, a posebice Hrvatsku mladež - organizaciju budućnosti bosanskohercegovačkih Hrvata.

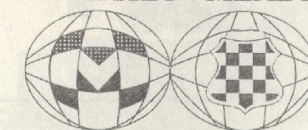
Mario ADŽAMIĆ

Već smo uobičajili da u svakom broju HG-a objavimo jednu svoju reklamaciju. Ovaj put, uz reklamu, uputit ćemo nekoliko riječi svojim članovima, kao i svim mladim Hrvatima naše Zajednice.

Vrijeme je rata i život je težak. Malo je čvrstog tla pod našim nogama. I teško je, danas, biti Hrvat a još teže je biti mlad Hrvat. No, nemojmo posustati! Suvviše smo mladi da bismo imali pravo na to. Ne dozvolimo mlađuost i mraku da postanu presudne veličine u našim životnim kalkulacijama. Pokušajmo na svoj život, u ovom vremenu i na ovom prostoru, gledati kao na jednu povjerenu nam misiju - misiju sačuvanja hrvatskog duha u Bosni i u Hercegovini.

Uzdajmo se u svoj, hrvatski narod i njegovu snagu, jer se i on uzda u nas.

HRVATSKA MLADEŽ

HRVATSKE ZAJEDNICE SOLI

da svoju djecu krste, (ako nizašto drugo ono zbog pijeteta prema svojim precima) sada pokornički glume vjernike. Čast iznimkama, ali nije vjerojatno da se takve stvari masovno dešavaju. Svi su odjednom puni žara, koji se svakom praktičnom vjerniku čini nametljiv i neiskren. Djeca lažu kao i roditelji. Pričaju o prosvjetljenju, o preporodu kada je od Jove postao Marko. Još malo pa će postati i vidio! Crkva, naravno, ne može odbiti nikoga tko zatraži sakrament, ali bi ipak članici Crkve trebali poslušati povremeno Radio-Beograd i njihovu interpretaciju ove pojave. Što će biti kada se ova bulumenta zaleti do svojih vikendica, ne znamo. Domovina nam još nije slobodna. "Pojačanje" koje stiže iz Bosne možda pomogne?

P.B.

Iz HDZ-a

Provjeriti lokalna čelništva

Provedbu Ustava Federacije BiH na razini općina Regionalni odbor HDZ-a BiH Tuzla je shvatio kao svoj interes i prihvatio kao temeljnu zadaću, glavna je značajka sa dvadeset i prve sjednice Regionalnog odbora HDZ-a BiH održane 1. lipnja 1994. godine u uredu HDZ-a u Tuzli. Rezultati parlamentarnih izbora iz 1991. godine jamče zastupničkih mjesta. Na čelnu funkciju, takvog oblika osiguranja maksimalne kulturno-jezične autonomije Hrvata u tuzlanskoj općini, biti će izabran kandidat HDZ-a. Ovakva pozicija HDZ-u osigurana je prije svega brojnošću Hrvata, članova HDZ-a, spram cjelokupnog hrvatskog biračkog tijela na ovom području. Tome u prilog ide i, na ovakvim sjednicama redovita, analiza dosadašnjeg rada, koja je pokazala svo vizionarstvo Regionalnog odbora utemeljenjem humanitarne udruge "Bratski dar Soli" i glasila "Glasnik HDZ Soli", te time polučeni efekata izraženih prije svega u permanentnom povećanju članstva stranke.

Pojašnjenje kriterija skrbi koju pruža "Bratski dar Soli" - dati će ravnatelj te udruge inž. Franjo Bosankić po povratku sa puta ali obzirom na odluke Regionalnog odbora i, s tim u svezi, neispunjene obveze Općinskih odbora Živinica i Lukavca prema "Bratskom daru Soli", rekao je mr. Stjepo Pranić, njihovi prosvjedi ne stoje, te je dodao da ove dvije institucije, misleći i na "Glasnik HDZ Soli" u funkcionalnom smislu predstavljaju metod provjere spremnosti i sposobnosti svakog pojedinca u provođenju smjernica Regionalnog odbora, odnosno, shvaćanja značaja zadatka koji se nalaze pred nama. U svezi s tim kao i neodgovornosti čelništva pojedinih tuzlanskih ogranaka HDZ-a, zaključeno je da "štovanje stranačke stege je uvjet za učinkovit rad Stranke, stoga, svi Općinski odbori HDZ-a regije Tuzla imaju zadatak izvršiti provjeru povjerenja čelništva na razini ogranka kako bi bila postignuta maksimalna koordinacija sa članstvom".

Na kraju sjednice o rezultatima svoga službenog puta u Hrvatsku Republiku Herceg-Bosnu i Republiku Hrvatsku nazočne su upoznali gospoda Ivo Andrić Lužanski i Ante Zvonar, istaknuvši da su rezultati rada Regionalnog odbora HDZ-a BiH Tuzla i njegovih institucija, otvorili mogućnost suradnje sa odgovarajućim institucijama u HR HB i RH kao i financijske potpore Vlade RH u razvoju postojećih i pokretanju novih projekata Regionalnog odbora HDZ-a BiH Tuzla.

Zvonimir Banović

Hrvatski dom

Osnovana podružnica u Šićkom Brodu

Podružnica Hrvatskog doma, nedavno je osnovana i u Šićkom Brodu, a osnivački skup održan je u tamošnjem Domu kulture, 22. svibnja. Ovaj događaj privukao je veliki broj mještana tog prigradskog naselja, pa je dvorana Doma kulture zaista bila pretijesna. Nakon uobičajenog kratkog uvodnog govora o zadacima i ciljevima Društva "Hrvatski dom", izveden je bogat zabavni program, u kojem su sudjelovali "napretkovci", Ivana Ivaković, Jakob Križan, Kata Matanović, Ženski zbor i drugi. Tom prigodom sudjelovateljima osnivačkog skupa obratio se mr. Josip Šimić, podpredsjednik Hrvatskog doma i predsjednik podružnice - Lipnica, potom gvardijan Petar Matanović i drugi.

Na licu mjesta

Crkva nije zapaljena

Kakva bi to bila novina koja nikada ne bi objavila neku pogrešnu informaciju. Tisak ne bi bio tisak kada ne bi pogrešnu informaciju ispravio. Sjećajem okolnosti ovaj list je svojevremeno donio informaciju da je u Gradačcu zapaljena katolička crkva. Onda su reagirali pozvani čimbenici, pa su i te informacije kroz novine prošle. Danas, kada je Gradačac ponovno pod udarom srpske ofenzive, naš reporter se našao na licu mjesta. Što je tamo vidio i zapisao možete pročitati samo u "Hrvatskom Glasniku".

Prvo da kažemo da su svi sakralni objekti u ovom gradu heroju, kojeg su obranili bojovnici 107. viteške brigade, gdje se rame uz rame bore Muslimani, Hrvati i jedan broj Srba, i drugih vojaka, uz veliku pomoć boraca 2. korpusa i drugih postrojbi Armije BiH i HVO-a, podijelili sudbinu cijelog ovog grada. Karadžićevi bojovnici su s teškim naoružanjem, iz haubica i tenkova, ravnali Gradačac više od dvije godine. Čine to i dan danas. Tako su granatama pogodeni i gotovo svi sakralni objekti.

Katolička crkva i njen župni ured, izvana promatrano, ništa gore nisu prošli od okolnih civilnih objekata. Crkva je pogođena s nekoliko granata, ali njen toranj ponosito i dalje stoji, jer Karadžićeve nišandžije nisu uspjele da skinu križ s vrha tornja, kao i njegovo zvono. Snažne eksplozije na raskrižju puteva, koji vode prema banji, i prema najvećem četničkom uporištu u Krečanama, te prema Vidi dva i industrijskoj zoni, odnijele su gotovo sve krovove s kuća, uništile stolariju, staklariju, izlokale prilaze. I danas je dosta kuća koje su dobile nove stanare - prognanike, ili su se bar u jednu sobicu uselili njihovi bivši vlasnici. Ovaj dio Gradačca nekada se zvao Srpska Varoš a danas je gotovo ispražnjen, rekoše nam vojni policajci, koji ovdje non-stop patroliraju. U katoličku crkvu ulazi se direktno, i staklena i željezna vrata su polupana. Lako se vidi da oltar crkve nije demoliran, da nema tragova vatre. Klupe za sjedenje su na svom mjestu, ali su neke pomoljene. Cijela jedna strana prostorije - prekrivena je svetim slikama, i koliko se vidi ništa im ne nedostaje, odnosno, na svetinjama se ne vide tragovi vandalizma.

Katolička crkva i župni ured su opustjeli kada je opustio i cijeli Gradačac. Od tada ovdje nema svete službe. Gdje su svećenici i časne sestre, gdje su ostali crkveni službenici i pomoćnici, mi nismo mogli saznati. Znamo samo da se do sada u Gradačcu vratilo oko 70 posto njegovih stanovnika, pa bi bilo logično da se vrati i netko od vjerskih službenika i radnika. Ima li mjesta održavanju bilo kakvih vjerskih skupova, stvar je procjene vjerskih katoličkih organa. Poznato nam je da se trenutno, kada je riječ o gradačaćkoj općini, redovite svete mise održavaju samo u Donjim Hrgovima. Ovdje dolazi i službu obavlja župnik iz sela Bijela, općina Brčko. Donji Hrgovi su jedino katoličko i hrvatsko selo u općini Gradačac koje nije privremeno okupirano, gdje su obranjene važne crte slobodne teritorije tuzlanske regije, gdje je, ako hoćete, obranjen bar dijelom i sam Gradačac, sačuvan put za Brčko i Rahić, odnosno Tuzlu, i dalje.

Župni ured katoličke crkve u Gradačcu je skromna svećenička kuća, prizemnica, ruinirana sa svih strana, demolirana, bez prozora i opljačkana. Ako se to dogodilo s mnogim individualnim kućama i stanovima gdje nije bilo čuvara i stanara, što bi drugo moglo da se desi s kućarom. Mi smo se popeli, zavirili u kuhinju i vidjeli da tamo nema ništa.

Na ulazu u Gradačac golim okom se vidi da su u granatama pogođene i neke gradačaćke džamije. Četnici nisu mogli tako dobro gadati vitalne objekte u Gradačcu, a da mimoidu pravoslavnu crkvu u Srpskoj Varoši. No, ona je i najteže oštećena, ne samo što je s više granata pogođena, nego i zato što je gorila, što se strop svalio. Ovaj sakralni objekat je razvaljenih vrata, kroz njega može sada svatko prolaziti. Na ovom objektu zorni su tragovi vandalizma. Uništene su namjerno svetinje. Slike svetaca sa masnim bojama precrtavane, i na njima ispisana razna imena, kako bi se svetinje što više nagrdile. Pravoslavna i katolička crkva su udaljene jedna od druge jedva stotinjak metara, ali različitu sudbinu su doživjele. Hoće li netko odgovarati za ono što je namjerno uradio da bi se se sakralni objekat što više nagrdio i uništio, to ćemo vjerojatno saznati poslije rata.

M. B.

Vrijeme sadašnje i negdašnje

Koschnik nije Šahin...

... ali će u ime Europske unije pokušati povezati dvije mostarske obale poput legendarnog pehlivana prije 325 godina

Upravitelj Europske unije nad Mostarom Nijemac Hans Koschnik boravio je ovih dana u gradu na Neretvi i, kako je objavljeno, bit će mu, kao i njegovoj brojnoj ekipi, ovaj grad od srpnja stalno mjesto boravka u naredne dvije godine. Najviše će u Koschnikovoj ekipi biti redarstvenika (400), čija zadaća je održavanje javnog reda i mira u zonama kojima će upravljati Europska unija.

I dok se tako Koschnik u duhu germanske pedanterije priprema za svoju složenu i odgovornu misiju u porušenom i podijeljenom Mostaru, prisjećamo se osoba iz minulih vremena koja su makar simbolički povezivale obale Neretve i afirmirale ovaj grad - dragulj Hercegovine. U tome svakako visoko mjesto pripada neimaru Hajrudinu, koji je 1556. godine, nakon osmogodišnjeg građenja, Mostaru podario čuveni most - remek djelo arhitekture u obliku kamenog luka.

Jedan od malo poznatih pjesnika je Husejin Čatrnja, koji je 1669. godine zapisao zanimljivo svjedočenje o specifičnom "premošćivanju" Neretve: "Po imenu Šahin i osobom šahin (soko), vješt u svom zanatu, dođe u Mostar jedan čestiti ljudina." Navodeći da s obje strane čuvenog mosta imaju dvije kule "tako visoke da bi njihovi čardaci mogli biti gnjezdo sokolova", pjesnik s divljenjem navodi da je pehlivan (artista, vještak) Šahin "među kulama mosta razapeo konop i po njemu prošao". Dalje se navodi da je mnogo pehlivana ranije pristupalo mostu i postavljalo svoje "sprave", ali se "ovako nisu kretali ni Arapi, ni Perzijanci, ni Latini (...) Uistinu je pehlivanluk težak posao" - zaključuje Čatrnja.

Uistinu danas i Koschnik ima težak posao - dvije obale čak ni most više ne spaja, od njega su ostale samo kule, ali ohrabruje spremnost svih da se on što prije ponovo gradi. Druga su vremena, Koschnik nije Šahin, ali mu valja, da kažemo šahinovskim umijećem, premošćivati mnogo toga i od dva dijela graditi cjelinu.

Konop je već zategnut - nadati se je da iskusni Nijemac neće pasti u Neretvu...

A. UZUNOVIĆ

Boderište svibnja '94. - ono što drugi ignoriraju Hrvatski Glasnik promiče

"Gromovi" iznad Brčkog

Posavski gromovnici

- Podmajevički plato u rejonu Boderište - Vranovača, samo zbog činjenice da je nekih šezdeset metara visočiji od posavske nizine, predstavlja jedan od taktičkih ciljeva srpskih okupacijskih snaga. Momci iz 108. HVO brigade, glavna su prepreka na tom putu.

Nekoliko pokušaja ovladavanja Boderištem i Vranovačom, pokazalo je srpskim snagama u tom dijelu Posavine, da sila četnika i raketa, nije dovoljna za postizanje taktičke prednosti, kakvu predstavlja podmajevički plato, što je nekih šezdesetak metara visočiji od razine rijeke Save. Taj dio, što geografski pripada Posavini i Majejici, predstavlja trn u oku ostvarenja jednog od glavnih ciljeva okupacijskih snaga, a to je instaliranje osmatračko-raketnih uređaja na tako podes-

Omiljena meta

nom prostoru. Nekoliko ofenziva zastrašujućeg obujma i snage, nije dalo nikakvu taktičku prednost. Jedino što se poslije takvih udara moglo ubrojati u "uspjeh", jesu nove ruševine, štete na stambeno-gospodarstvenim objektima i nove žrtve među braniteljima. Ni najnoviji pokušaj srpskih snaga da ovladaju Boderištem, nije donio uspjeh, a stalne provokacije, samo zorno potvrđuju da se tog cilja, nisu odrekli.

Sve u ovom pitom i bogatom selu podsjeća na blizinu rovova, i mukla tišina na koju domaćini upozoravaju rijetke goste, i obrisi brčanskih silosa, a ponajviše porušene kuće, stajale i instalacije. Gotovo da nema kuće koja nije pogođena sa nekoliko minobacačkih ili tenkovskih projektila, što pruža zastrašujuću sliku o tome, kakva se sila sručila na tako mali prostor. Omanja seoska crkva također nije pošteđena. Pogođena je nekoliko puta, i tako razrušena uvrstila se u poduži spisak uništenih sakralnih objekata. Ratno ludilo, ruši sve pred sobom, a pred salvama ubitačnih projektila nestaju životi i sve što je život stvorio.

U ovozemaljskom paklu, a Boderište je njegov centar, nekako nestvarno djeluju branitelji, bojovnici iz bojne "Gromovi", iz sastava 108. HVO brigade. Gotovo da ih je nemoguće vidjeti,

osim ako neki od domaćina ne zakuca na vrata nekog rova ili drugog skloništa. Nevidljivi za povremene goste, nevidljivi su i za srpske vojnike, čiji su rovovi udaljeni tek nekoliko desetina koraka. Ta "nevidljivost" u Boderištu je pravilo koje se ne smije kršiti, jer ta vrsta greške se obično plaća životom.

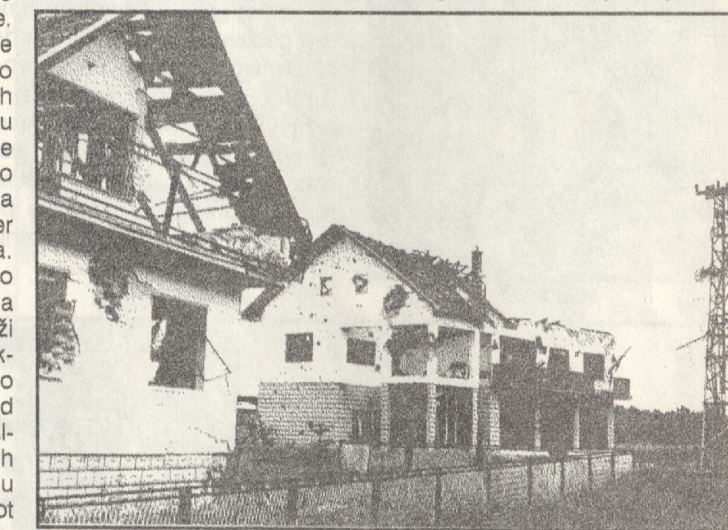
"Gromova". Mi smo imali žrtava, ali su oni imali mnogo više. Mi znamo zašto se borimo, a za njih bi bilo najbolje da preispitaju ciljeve svog ratovanja i napada na naše kuće. Mi ne uzmičemo! Tako razmišljaju Posavci, riješeni da ne uzmaknu ni koraka, bez obzira na činjenicu da su sve češći i sve snažniji napadi

Izostale čestitke 108. HVO brigadi

"Zaboravni" generali

Ne dešavaju se baš svaki dan i takvi propusti, kakav je propuštanje čestitke jednoj, nadasve hrabroj i uspješnoj, brigadi, a 108. HVO, je upravo takva. Zapovjednik štaba Armije BiH, armijski general Rasim Delić, nije uputio čestitku ovoj brigadi, a to nije učinio ni general-bojnik Ante Roso. Toga dana, 21. svibnja, kada je u Bosanskoj Bijeloj trajala proslava dvogodišnjice formiranja, bio je prvi dan Kurban-Bajrama, pa bi slavije i zauzetost Delića, mogli biti isprika za - zaboravnost. Pitanje je, kako je to "promakio" generalu Rosi, jer njemu nije bio Bajram. Ono što promatraču pada u oči, jeste da je 17. svibnja, kada je proslavljena dvogodišnjica formiranja 108. motorizirane, Radio-Sarajevo je u više navrata objavio čestitku Rasima Delića. Iako je isti dan formirana i 108. HVO, ni toga dana, a ni 21. kada je održavana slavije, Radio-Sarajevo nije emitirao čestitku gospode generala Delića i Rosa. Zaboravni neki generali. Valjda neke važnije stvari neće zaboraviti.

Bojna "Gromovi", koju uglavnom čine oni isti momci, što su se tek neku godinu ranije igrali po ovdašnjim poljanama, ili obrađivali voćnjake i oranice, nesavladiva su prepreka za osvajače. "Gromovi" brane svoje mehanizirano-pješačkih srpskih snaga, koncentrirani upravo na Boderište. To im po svemu sudeći ne pada toliko teško, koliko spoznaja da njihove rezultate u obrani, neki ili umanjuju ili još gore - zanemaruju. Nepravda

Bogatstvo otišlo u nepovrat

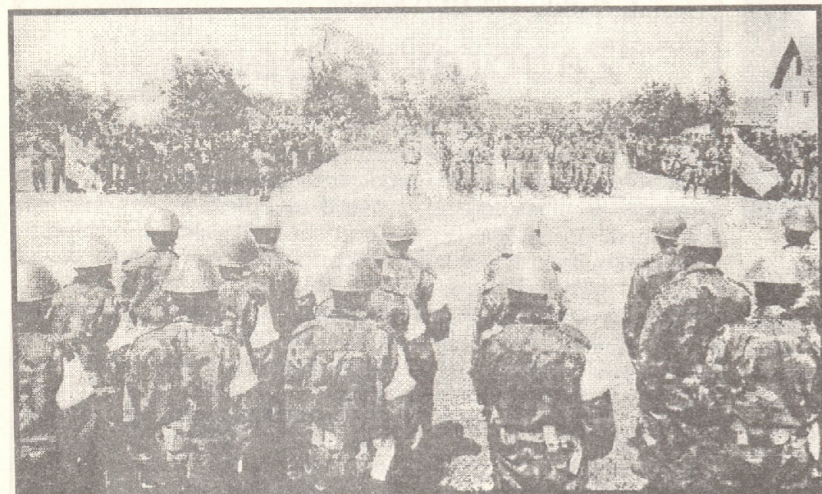
kuće, makar i porušene, brane čast Posavaca, čast ovdašnjih Hrvata, koji ne mare za političanske kalkulacije, što im ponekad padaju teže nego obračun s četnicima. - Ovdje nemaju šanse, dok mi branimo Boderište, valjda su se u to uvjerili, govori jedan od momaka iz boli više od rana, prastara je izreka umnih ljudi. Dok neki drugi umni ljudi ne iznađu pravedno, političko rješenje bosanskohercegovačke ratne kataklizme, "Gromovi" će i dalje da tutnje iznad o oko Brčkog.

M. D.

Poruka fra Petra Matanovića

Molim vas. da nam se ne ponovi svibanj '45. Budite oprezni, čuvajmo svoje i zbijmo redove, jer kraj rata je najopasniji. U tom vam duhu pružam svu duhovnu i Božju potporu, jer stojite na putu pravde.
Živjeli mi i neka vas Bog blagoslovi!

Mijo Anić kod Tuđmana

Predsjedniku sam rekao: "Hrvatska država mora ulagati u hrvatske kadrove Posavine. Ako ne bude ulagala i stimulirala naše ljude, ova područja neće biti hrvatska bez obzira u kom kantonu budu." Predsjednik Tuđman se je složio sa mnom i rekao da se Hrvati ne brinu, bilo da žive u hrvatskom, bilo da žive u muslimanskom kantonu. Gotovo sigurno Bosna i Hercegovina ulazi u konfederaciju sa Hrvatskom, i to je dodatna garancija. On je bio vrlo pozitivan glede implementiranja Ustava i inzistirao je na tome da treba podržati sve pozitivne pomake koji idu u prilog stvaranja muslimansko-hrvatske federacije.

Mijo Anić

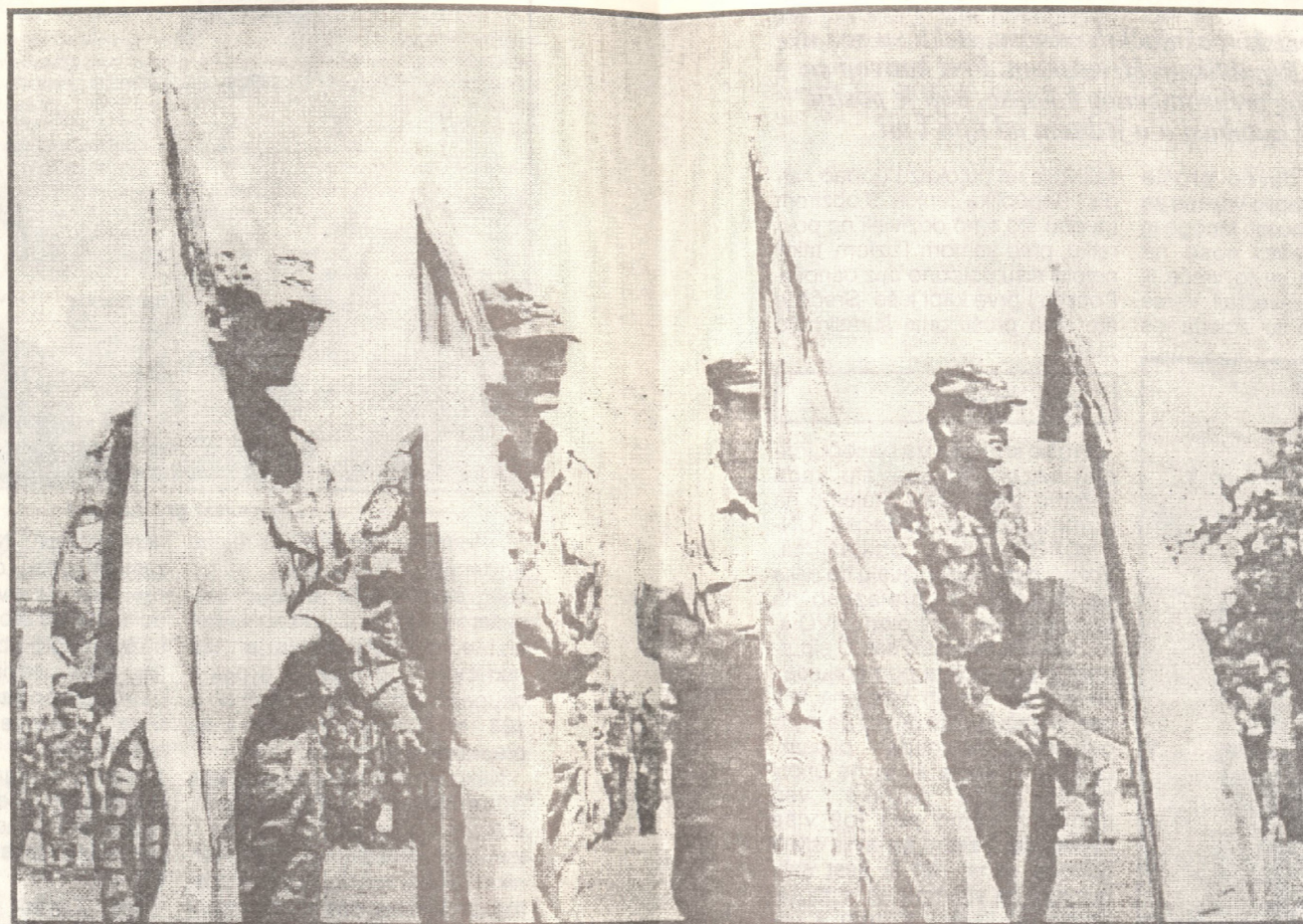

HG ponovno u Posavini

108. HVO, ostala 108. HVO

U bosanskoj Bijeloj, 21. svibnja, svečano je obilježena dvogodišnjica 108. HVO brigade "Bosanska Posavina" - Brčko. Tada je nastala ova fotoreportaža koju posvećujemo ovim hrabrim bojovnicima.

Snimio M. Divković

Martin Frančešević

Ivo Veselčić

Razgovor sa Ivom Veselčićem, načelnikom Stožera 108. pješačke HVO brigade

Zaustavili smo ofenzivu

Imali smo važnija posla nego brinuti se o tome da li netko o nama piše. Tijekom ofenzive, preko petnaest tisuća projektila palo je na ovo malo područje. Mislim da se sve ono što su bojovnici 108. pješačke brigade učinili, ne samo u ovoj posljednjoj bici nego tijekom čitavog rata, naprosto ignorira.

Sve je počelo 12. travnja a već 13. su bila jača dještva, da bi od 15. do 24. krenula prava ofenziva. Imali smo suviše posla da bi se brinuli oko toga da li netko o napadu na Boderište izvješćuje ili ne. Nismo imali vremena medijski reagirati. Imali smo jednog našeg lokalnog novinara, koga smo redovito izvješćivali a on je naša izvješća prenosio preko Hrvatskog radija i Hrvatske televizije. Iz Tuzle i Sarajeva nije bilo vijesti o nama. Uostalom, 108. pješačka brigada Hrvatskog vijeća obrane je u mobilizacijskom okviru Stožera HVO-a. Činjenica je da smo mi, zbog nemogućnosti kontakta sa područjem Orašja, izvršavali zadatke u okviru 2. korpusa i tako će biti i ubuduće. To nije sporno. I u ovoj ofenzivi treba pošteno istaknuti značajno sudjelovanje 108. motorizirane brigade u zajedničkom slamanju ofenzive. Sudjelstvo i suradnja su bili na najvišoj razini. Kada je u pitanju borba protiv neprijatelja, nema nikakvih razlika između 108. pješačke i 108. motorizirane brigade. Sve je usmjereno na obranu. Nekih spornih pitanja između ove dvije brigade niti ima, niti će ih biti. Sve ono što se dešavalo oko Odluke o izdvajanju 108. motorizirane, mislim da je politika. Mi smo od prvog dana željeli svima dokazati da se radi o političkim pitanjima, koja su bila nametnuta i 2. korpusu i 108. brigadi. Tražili smo da se politički čimbenici uključe u rješavanje ovih pitanja.

Nažalost, u travnjaškoj četničkoj ofenzivi, koja može još potrajati, imali smo četiri poginula i dvadeset četiri ranjena bojovnika, od toga dva teže. S obzirom na sredstva koja je neprijatelj upotrijebio u ovoj ofenzivi na Boderište, mi smo se u ovoj bici pokazali kao iskusni borci, borci koji znaju za što se bore. Neprijatelj je koristio silnu tehniku. Samo s jedne točke, Delijine Ravni, udarali su sa šest tenkova, dvije prage, boforsima, haubicama. To je 500-700 metara ispred naše crte obrane. Oni su uspjeli, ispred Delijine Ravni, niz jedan potok, spustiti se negdje na oko sedamdesetak metara od naše crte obrane. Tu smo ih držali desetak dana. U jednom od tih najtežih dana bilo je osam pješačkih napada koji su odbijeni. Tijekom ofenzive, preko petnaest tisuća projektila palo je na ovo malo područje. Mislim da se sve ono što su bojovnici 108. pješačke brigade učinili, ne samo u ovoj posljednjoj bici nego tijekom čitavog rata, naprosto ignorira. Od prvog dana to je brigada koja je naoružana i logistički podržana isključivo od mještana sa područja općine Brčko i dijela općine Srebrenik. Jamčim da je to jedina brigada na području slobodnog dijela Republike Bosne i Hercegovine koja iza sebe nema nikakvu drugu podršku osim podrške koju pružaju mještani. Niti ima općinsku, niti državnu podršku. Samo u dva slučaja podržao nas je Stožer HVO-a. To je bilo prije zatvaranja puteva. Sada, nakon otvaranja puteva, oni su nam poslali jedan dobar konvoj intendantskih sredstava.

Vinko Grgić, pomoćnik zapovjednika za moral 108. pješačke brigade HVO, upoznao nas je sa visokim moralnim načelima naroda i bojovnika, koji se ovdje bore za svoja ognjišta. Najviše ih pogađa napuštanje rodnih pragova a najveća radost i pobjeda su sve češći slučajevi povratka pojedinaca i čitavih obitelji.

**Poruka
fra Petra
Matanovića**

Molim vas da nam se ne ponovi svibanj '45. Budite oprezni, čuvajmo svoje i zbijmo redove, jer kraj rata je najopasniji. U tom vam duhu pružam svu duhovnu i Božju potporu, jer stojite na putu pravde.
Živjeli mi i neka vas Bog blagoslovi!

Mijo Anić kod Tuđmana

Mijo Anić

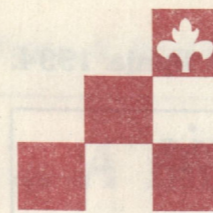
Predsjedniku sam rekao: "Hrvatska država mora ulagati u hrvatske kadrove Posavine. Ako ne bude ulagala i stimulirala naše ljude, ova područja neće biti hrvatska bez obzira u kom kantonu budu." Predsjednik Tuđman se je složio sa mnom i rekao da se Hrvati ne brinu, bilo da žive u hrvatskom, bilo da žive u muslimanskom kantonu. Gotovo sigurno Bosna i Hercegovina ulazi u konfederaciju sa Hrvatskom, i to je dodatna garancija. On je bio vrlo pozitivan glede implementiranja Ustava i inzistirao je na tome da treba podržati sve pozitivne pomake koji idu u prilog stvaranja muslimansko-hrvatske federacije.

HG ponovno u Posavini

108. HVO, os

U bosanskoj Bijeloj, 21. svibnja, svečano je ob Posavina" - Brčko. Tada je nastala ova fotoreportaž

Tuzla, 8. lipnja '94.g.
Broj 1

Glas hrvatske mladosti
KNIŽEVNI PODLISTAK LITERARNE SEKCIJE HKD "NAPREDAK"

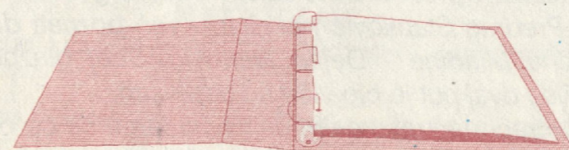

U HKD "NAPREDAK" djeluju tri sekcije. Za ženski pjevački zbor i tamburaški orkestar svi su već čuli, o njihovom radu je dosta toga napisano i rečeno. Uz njih djeluje literarno-

TO SMO MI

jezička sekcija. Sekcija je počela s radom u veljači, 1993. U par navrata mijenjan je vođa sekcije što se nakratko odrazilo i na njen rad. Bez obzira na sve poteškoće, na koje je nailazila, sekcija je uspjela da održi kontinuitet u radu, a uradila je dosta toga. Najznačajniji nastupi su poetka večer o A. G. Matošu, poetska večer osobnih radova članova sekcije, sakralna bajka "Sveti Nikola", predavanje s prigodnim programom o doprinosu bosanskohercegovačkih franjevacu razvoju književnosti i kulture, te brojni drugi. Nedavno je održana poetska večer Mladena Tokića, člana sekcije. Tko, zapravo, čini sekciju? Grupa mladih i nešto starijih zaljubljenika u lijepu riječ, prvenstveno poeziju. Kada prisustvujete jednom njihovom sastanku, uočiti će te da članovi nisu samo kolege, po zanimanju već prije svega prijatelji. Prijatelji, koji koriste svaki svoj slobodan trenutak da ga provedu zajedno. Često, organiziraju druženja i idu na zajedničke izlete. Trenutno, sekcija radi na jednom projektu, kojem, neka ostane tajna. U planu imaju dosta toga, a nadaju se da će to i ostvariti, što će im omogućiti da dobiju ono što zaslužuju.

Ivana KOVAČEVIĆ

**Pjesnici su
čudenje u svijetu**

Oni idu svijetom i njihove oči
velike i nijeme rastu pored stvari.
Naslonoši uho na
čutanje što ih okružuje i muči
pjesnici su vječno treptanje u svijetu.

Antun Branko ŠTAMC

Odgovorna urednica:

Danijela BOŽIĆ

Redakcija:

Ivana KOVAČEVIĆ, Ivana BORO

Tehnička priprema:

Ljupče i Boban

PREDSTAVLJAMO VAM...

Ana Magajne

Ona korača kroz poeziju sa punim povjerenjem, sa mirom u duhu, predano, intimno, i onako kao što se prilazi nekom vrlo dragom. Gospođa Ana Magajne ili samo teta Ana, rođena je 10. lipnja 1936. godine, no u srcu ostaje vječito mlada.

Poezija teta Ane je sva osjećajna, stvarana i prožeta nesumnjivim životnim vrijednostima. Izvanredno osjetljiva,

ona je duboko pronikla u svijet najmlađih te je zbog toga i najčešće u njenom stvaranju zastupljena poezija za djecu. No, pored toga, ona poklanja pozornost i omladini. Surovost rata pokrenula je buru osjećaja, koje je teta Ana nesumnjivo iskreno i toplo ispoljila u domoljubnim pjesmama.

Bogatstvo njenih vizija prirode i svijeta je raskošno, prepuno skromnih ali blistavih podataka. Važno je navesti da su mnoge pjesme teta Ane uglažbljene. Jer, njena poezija jednostavno pjeva. I zato dopustite sebi da vas ovi stihovi povedu u carstvo muza.

Danijela BOŽIĆ

Lutanja

Tvoji su putevi katakombe
Izađi iz lutanja prošlosti
Svjetlost i Apolon su tvoji bogovi
Ne traži u lutanjima tamu.

Skini s lica koprenu paučine
Neka ti duša svjetlošću zablista
Ne okreći se gdje povratka nema
Pogledaj oko sebe svijet budućnosti.

Tvoj je razum pomutila tuga
Misli su ti crnije od najcrnije noći
Izađi iz lutanja prošlosti
Tvoji su putevi katakombe.

Betika

Betika je bila mali mjesečar
Hodala je po krovu to je gadna stvar
Mjesečevi zraci izvodili bi dijete
Ispruženih ruku do stepenice pete.

Išla je Betika skoro svake noći
do stepenice pete, a dalje neće moći
Zavezali bi konop od zida do zida
Spotakne se Betika pa zarida.

Nijemogla slijedit taj mjesečev zrak
Vrati je u postelju, sanja sanak lak. Ana MAGAJNE

Večer poezije

Pjesnička riječ Mladena Tokića

U subotu, 21. svibnja, mogli smo prisustvovati još jednom zanimljivom i prijatnom događaju koje je priredilo HKD "Napredak". Ovaj put zaplovili smo u vode poezije. Član literarno-jezičke sekcije gsp. Mladen Tokić, koji već dvadesetak godina stvara poeziju, bio je naš vodič. Šarmantna voditeljica gđica Danijela Božić u najavi reče: "On ne pretvara svoju poeziju u filozofiju i ne opterećuje nas bremenitim mislima". Za to su nam dokaz bila četiri bloka poezije kojima se gsp. Tokić predstavio. Svi nazočni mogli su pronaći nešto za svoju dušu u tom svijetu trešanja, ruža, ali i "opasnih stvari". Sve to, naravno, ne bi moglo bez glazbene pratnje. Za to su se pobrinuli gosti večeri gsp. Predrag Stanković na gitari i već poznati duet Vedrana Mladina - Dejan Ivanović. Spoj glazbe i poezije i ovaj put je bio više no uspješan.

I, što reći na kraju, osim da se nadamo da će ovaj grad biti sve bogatiji ovakvim večerima i da ćemo pjesnike i njihova djela moći čuti, vidjeti, a u najskorije vrijeme i čitati.

Ivana BORO

... A BILO JE PROLJEĆE

Proletjelo proljeće. Bilo je tako kratko da nisam stigao ni štogod zapisati o njemu prije nego što nas je napustilo. Bilo je kratko, kao i uvijek (možda malo kraće nego uvijek). I kao i uvijek - bilo je lijepo. Ono nam je donijelo lijepo vrijeme, lijepe djevojke, cvijeće i ljepše vijesti. Pošteno nas je okrijepilo. Hvala mu!

Tek u ratu i u teškim vremenima čovjek shvati da je proljeće važan događaj u njegovom životu. Jer, čini mi se, ono je posljednja preostala stvar kojom se još uvijek živo oduševljavamo.

Kada bih mogao sasvim slobodno da putujem svijetom, ne bih težio nijednoj posebnoj zemlji, nijednom osobitom kraju, niti bih obraćao pažnju na mora i oceane, nego bih, stalno i neumorno, plovio i putovao iz jednog proljeća u drugo. Proljeće je najljepše mjesto na svijetu.

Mario Adžamić

Hoću pjevati

Hoću pjevati
hoću govoriti
a teško je pjevati
i teško je govoriti.

I hoću se smijati
kao što valovi mora to
kao što brijegovi sela to

Hoću se smijati
a ne mogu.

Narod moj je ozbiljan.

Ivica JUROŠ

AFORIZMI

Aforizmi su munje misli, strijele mudrosti što pogadaju srca i prosvjetljuju um.

Pjesma je spona vijekova. Svjetlo što osvjetljava put slobode i vječnosti.

Na kraju se dotičemo sljedećeg aforizma: Poezija je svjetlo života. Poezija je neiscrpno vrelc optimizma.

S LJUBAVLJU ANTUNU ŠOLJANU

U lipnju ove godine navršava se godišnjica smrti Antuna Šoljana. Kod nas, Šoljan je anonimus; rekli bi, i kod onih koji to sebi nisu smjeli dopustiti jer, dvojac Šoljan - Slamnig zauzima vrh piramide prevodilačkog rada.

Antun Šoljan (1932-1993), Hvaranin podrijetlom, rođen u Beogradu, školovao se u Pančevu, Slavenskom Brodu i Zagrebu, gdje je na Filozofskom fakultetu studirao engleski i njemački jezik, i gdje je živio kao profesionalni književnik.

Već 1956. godine (sa 24 godine) objavljuje prvu zbirku pjesama "Na rubu svijeta", a od tada započinje njegov plodan književni rad kako spisateljski, tako prevodilački, kritički, dramaturški. Šoljanov rad započinje novelama "Specijalni izaslanici" (1957) i "Šest novela za moju generaciju" (1966), a prvi roman objavljuje 1961. pod nazivom "Izdajice". Potom slijede: "Kratki izlet" i "Luka".

Zanimljivo je da gotovo u svim proznim ostvarenjima, rekli bi, glazbenu podlogu, čini rekvijem ljudskog ništavila. Šoljanova zanesenost prirodnim pojavama je očita, ali kratkog daha, jer podsvjesno, upravo frojdovski, potiskuje ustreptale ode radosti i ponovo po tko zna koji put, te kratke radosti natkriljuje rekvijem. Naravno, ovakve tvrdnje se moraju

potkrijepiti citatima da bi se potkrijepila opravdanost, - "Smilila mu se kao kakvo nemoćno, neuništivo živinče, osuđeno na klanje. Ona je još uvijek živa, pomislio je čim ju je ugledao, ona nije nikakav povijesni spomenik. E, moj profesore, lako je reći srušimo pa gradimo; ali ona je živa - to je kao da kažeš ubij čovjek, a izrodit ćemo boljeg." ("Luka").

Šoljanova proza traži smisao vremena. O Šoljanovoj poeziji, pak, moglo bi se reći da je to klasična poezija s početka ovog stoljeća. Stari, dobro provjereni stil, sa obveznom rimom i zato, rekli bi, najteži suvremenim stvaracima kao izraz komuniciranja sa muzom. Ipak, u takvoj, Šoljanovoj poeziji, možemo pronaći veoma uspjele izlete u alhamijado stilu (pjesma "Vukovarski ar-zulah"), kojim na svojstven način pjeva o Vukovaru, i onima, koji će ipak platiti za stradanje. Ta pjesma je prvi put objavljena u "Hrvatskom ratnom pismu", prosinca 1992, a još ranije u "Večernjem listu". kao i u "Hrvatskoj ratnoj lirici".

"Satrli ste cijeli grad, napravili gradan kvar, stog vam kažem, gospodo, platit ćete Vukovar."

Iščitavajući Šoljanovu "Trogodišnju" kroniku poezije Hrvatske i Srpske "1960-1962", stječe se dojam da je Šoljan, krajnje dobronamjeran, dakle, bez predrasuda, kada su stvaraci u pitanju, i kao neponovljiv dijagnostičar na polju kritiziranja, odvajao je osobu od umjetničke ličnosti, i time Šoljanova kritika ističe jednostavne, istinite, opaske vrijedne štovanja.

Šoljanov stil je razumljiv,

i dopadljiv, rasterećen jeta, pružanja ruke visokosturačnih vokabul- stvaraocu, da se spasi

Gazela

Ovdje se radi o pravoj pravcatoj Premda malo nejasnoj gazeli, Životinji iz mojih ljepših snova Što mi priprostu dušu veseli.

Tražeci u sebi više nego imam U najtamnije zakutke duše sam virmuo. Sve sam u sebi već klasificirao, Ali gazelu, gazelu nisam dirnuo.

Nestalna gazela, što se prelijeva, nestaje U meke boje pustinskoga pijeska, Pretvara pustare moje u vedra jezera U kojim joj se ljupka slika ljeska.

Katkad tek učtivo počiva u utrobi mojoj Nedokučiva ko nerođeno dijete, Katkada tunara, leljajava prikaza, Po tunorima moje mrzovolje i sjete.

Kada se zatekne u umornoj stanci, Kad nigdje više ništa ne očekujem, Čujem blagi topot njenih krljavih nogu, Ko golem bubanj pod njima odjekujem.

U vitkom galopu mi jezdi kroz dušu I duša je moja ko opita.

Ko iskrena bludnica duša mi se otvara Dodiru tih gracioznih kopita.

Odakle tako egzotično živinče U mojoj pitomoj dušici?

Ko da se kakva blistava princeza Nastanila u potleušici.

Može li njeno prisustvo pretvoriti Ovo jedno tijelo u raskošnu palaču?

Ja živim u neprestanom strahu: Njenu čistoću okajhat ću.

I bojim se da neću shvatiti što znači

Njen ljupki zov u ovom strašnom vremenu, Da će mi pobjeći prije nego nađem Alkemijski put k njenom otmenom plemenu.

Imam tu gazelu, ah kakvu gazelu,

Negdje u tijelu, u truljoj fuscii.

Al preobrazbe alkemijske nema -

I lik moj ostaje ljudski.

Antun ŠOLJAN

lara, a samim tim, stječe zablude. Mnoštvo je takvih dimenziju roditeljskog sav- primjera: "Jadni Keats",

"Jesenska kiša stihova", gdje ispod Šoljanovih stilova stoje šarmantni zaključci, te tako ispod kritičkog osvrtu gdje predstavlja tri autora; Milu, Kralja, Božidara Šteku, Nedžiba Šahmana, Šoljan zaključuje: "lako je jesen, berba nije osobita"? (07. 10. 1960).

Šoljan nije cijenio filozofiranje po svaku cijenu, a posebice simboličko nerazumljivu poeziju "novog vala", no ipak, objektivnost, kako prema mlađima, tako i prema starijima, daje već pomenuti pečat Šoljanove iskrenosti i meštra u odvagivanju kvalitete. Za ilustraciju, navest ćemo dva posljednja naslova "Kronika": "Poezija naša svagdašnja" i "Idealni obrazac", koji je i sadržajna geneza kronike: "Poezija ne treba ništa da bude, ona samo jeste." (07. 09. 1962).

Mišljenja sam, da je Šoljan kvalitetniji prozaist, nego poeta, no ipak, bilo bi vrijedno pročitati neke pjesme iz "Gazele", "Plovidbe na mjestu", "Eg-zaltacije", "Putnih bilješki", "Stilskih vježbi" i "Pisama". Šoljan se ogledao i kao kazališni, televizijski i radio pisac. Iz tog žanra, pomenut ćemo: Lice (1965), Sova (1965), Brdo (1966), Galilejevo uzašašće (1968), Dobre vijesti, gospodo (1968), Dioklecijanova palača (1969), itd.

Za sve one, koji nisu imali priliku, da upoznaju ovu ličnost, ovo što je do sada rečeno, treba predstavljati izvor novih saznanja i obogaćivanja vlastitog duha.

Fabijan LOURIC

Vala 108. HVO

žena dvogodišnjica 108. HVO brigade "Bosanska oju posvećujemo ovim hrabrim bojovnicima.

Snimio M. Divković

Martin Frančević

Ivo Veselčić

Razgovor sa Ivom Veselčićem, načelnikom Stožera 108. pješake HVO brigade

Zaustavili smo ofenzivu

Imali smo važnija posla nego brinuti se o tome da li netko o nama piše. Tijekom ofenzive, preko petnaest tisuća projektila palo je na ovo malo područje. Mislim da se sve ono što su bojovnici 108. pješake brigade učinili, ne samo u ovoj posljednjoj bici nego tijekom čitavog rata, naprosto ignorira.

Sve je počelo 12. travnja a već 13. su bila jača dještva, da bi od 15. do 24. krenula prava ofenziva. Imali smo suviše posla da bi se brinuli oko toga da li netko o napadu na Boderište izvješćuje ili ne. Nismo imali vremena medijski reagirati. Imali smo jednog našeg lokalnog novinara, koga smo redovito izvješćivali a on je naša izvješća prenosio preko Hrvatskog radija i Hrvatske televizije. Iz Tuzle i Sarajeva nije bilo vijesti o nama. Uostalom, 108. pješaka brigada Hrvatskog vijeća obrane je u mobilizacijskom okviru Stožera HVO-a. Činjenica je da smo mi, zbog nemogućnosti kontakta sa područjem Orašja, izvršavali zadatke u okviru 2. korpusa i tako će biti i ubuduće. To nije sporno. I u ovoj ofenzivi treba pošteno istaknuti značajno sudjelovanje 108. motorizirane brigade u zajedničkom slamanju ofenzive. Sudjelstvo i suradnja su bili na najvišoj razini. Kada je u pitanju borba protiv neprijatelja, nema nikakvih razlika između 108. pješake i 108. motorizirane brigade. Sve je usmjereno na obranu. Nekih spornih pitanja između ove dvije brigade niti ima, niti će ih biti. Sve ono što se dešavalo oko Odluke o izdvajanju 108. motorizirane, mislim da je politika. Mi smo od prvog dana željeli svima dokazati da se radi o političkim pitanjima, koja su bila nametnuta u 2. korpusu i 108. brigadi. Tražili smo da se politički čimbenici uključe u rješavanje ovih pitanja.

Nažalost, u travnjaškoj četničkoj ofenzivi, koja može još potrajati, imali smo četiri poginula i dvadeset četiri ranjena bojovnika, od toga dva teže. S obzirom na sredstva koja je neprijatelj upotrijebio u ovoj ofenzivi na Boderište, mi smo se u ovoj bici pokazali kao iskusni borci, borci koji znaju za što se bore. Neprijatelj je koristio silnu tehniku. Samo s jedne točke, Delijine Ravni, udarali su sa šest tenkova, dvije prage, boforsima, haubicama. To je 500-700 metara ispred naše crte obrane. Oni su uspjeli, ispred Delijine Ravni, niz jedan potok, spustiti se negdje na oko sedamdesetak metara od naše crte obrane. Tu smo ih držali desetak dana. U jednom od tih najtežih dana bilo je osam pješackih napada koji su odbijeni. Tijekom ofenzive, preko petnaest tisuća projektila palo je na ovo malo područje. Mislim da se sve ono što su bojovnici 108. pješake brigade učinili, ne samo u ovoj posljednjoj bici nego tijekom čitavog rata, naprosto ignorira. Od prvog dana to je brigada koja je naoružana i logistički podržana isključivo od mještana sa područja općine Brčko i dijela općine Srebrenik. Jamčim da je to jedina brigada na području slobodnog dijela Republike Bosne i Hercegovine koja iza sebe nema nikakvu drugu podršku osim podrške koju pružaju mještani. Niti ima općinsku, niti državnu podršku. Samo u dva slučaja podržao nas je Stožer HVO-a. To je bilo prije zatvaranja puteva. Sada, nakon otvaranja puteva, oni su nam poslali jedan dobar konvoj intendantskih sredstava.

Vinko Grgić, pomoćnik zapovjednika za moral 108. pješake brigade HVO, upoznao nas je sa visokim moralnim načelima naroda i bojovnika, koji se ovdje bore za svoja ognjišta. Najviše ih pogađa napuštanje rodnih pragova a najveća radost i pobjeda su sve češći slučajevi povratka pojedinaca i čitavih obitelji.

Uzduž i poprijeko Bosne i Hercegovine i Hrvatske

Cesta spasa

Potpisivanjem washingtonskog sporazuma i globalnim otopljanjem hrvatsko-bošnjačkih odnosa, stekli su se i ujeti za ponovnu normalizaciju, izuzev političkih, i saobraćajnih veza sa Republikom Hrvatskom. Prvi konvoji sa živežnim namirnicama spasili su Tuzlu i njeno stanovništvo od potpunog prehrambenog kolapsa, koji je poslije teške zime ozbiljno prijetio gradu. Izuzev prvih konvoja krenuli su i autobusi a u jednom od njih i mi.

Polazak - 18 sati

Na dogovorenom mjestu polaska mnogo naroda, ali ipak znatno manje nego u vrijeme prije blokade saobraćaja. Mnogi samo predaju pisma ili pakete za rodbinu u Hrvatskoj. Poslije dugog opraštanja i nešto suza krećemo u dogovoreno vrijeme - 18 sati. U "konvoju" su samo dva autobusa i jedan osobni automobil, čiji se putnici nadaju da će uz nas sigurnije proći na neizvjesnom putešestviju. Inače, autobusi nisu puni; u našem za Zagreb trideset i jedan putnik, a u onom za Pulu još i manje. Što je uzrok tomu, nemogućnost dobijanja dozvole ili drugih neophodnih "papira" za nastavak putovanja kroz Hrvatsku, nije nam poznato ali sastav putnika je raznovrsan, od mladih, dijete od dvije-tri godine, do starijih, koji idu u posjetu obiteljima. Vozači dobro raspoloženi, kao da kreću na još jedno rutinsko shopping-turističko putovanje iz vremena mira i blagostanja. Raspoloženje putnika je nedefinirano; primjetna je mala zabrinutost zbog mogućih nedaća i neizvjesnosti samoga puta. Već na Šickom i Husinu prve kontrole, tek reda radi, a ona nešto ozbiljnija, na granici "naše države" u Đurđeviku. Policajci ili "graničari" pristojno provjeravaju dozvole onih nešto mlađih putnika, vojnih obveznika. Svi imaju uredne papire pa nastavljamo put asfaltnom cestom prema Kladnju. Izuzev nekog uniformiranog prolaznika ništa ne odaje da smo u ratu, naravno, uz rijedak automobilski saobraćaj. Privid normalnosti traje sve do Kladnja, gdje susrećemo prve tragove četničkih granata. Privatne kuće su znatno utvrđene nego kod nas, što svjedoči da je ovaj mali gradić češće pod udarom granata nego mi u Tuzli. Ubrzo prestaje asfalt i prelazimo na makadam, koji će se pokazati kao odlična auto-cesta u odnosu na ono što nas tek očekuje. Ubrzo pada i mrak pa se mnogo i ne vidi oko nas, ali oni koji su već prošli ovim putem skreću nam pozornost na čuvene Milankoviće i pravu stazu smrti. Uskoro, u susret nam dolazi veliki konvoj pa daljnje napredovanje postaje još teže i sporije. Policije i vojske nema, ili se bar ne vidi, pa možemo samo pretpostaviti što

bi se dogodilo da se neko vozilo pokvari i zaustavi sav saobraćaj.

Vareš - 24 sata

Poslije više od šest sati puženja konačno stižemo pred Vareš. I tu,

prvo razočaranje. Vojna kontrola neuljudna prema vozačima. Začudo, od putnika ne traže nikakve dozvole ni dokumenta već inzistiraju na otvaranju paketa u gepeku. Putnicima nije baš najjasnije što bi se moglo krijumčariti iz grada u kome donedavno nije bilo ni najosnovnijih prehrambenih artikala. Ubrzo se ispostavlja da je tražena roba - rakija! Policajac tvrdi da je u nekom autobusu pronašao tri stotine litara mučenice namijenjene žednim i željnim Zeničanima, kojima je, očito, nametnuta svojevrsna prohibicija. Ipak sve prolazi u redu i nastavljamo dalje.

lako je ponoć davno prošla izgleda da je nastupilo vrijeme za neke druge "aktivnosti". Mnogo je pješaka koji nešto nose na leđima. Najčešće su to vreće ili razni pozamašni zavežljaji. Vareš i njegova okolica su izgleda još

šaljivdija na putokazu dodao napis - Republika Zenica. S obzirom na ono što smo doživjeli na povratku, pred samom Tuzlom, takvi natpisi nisu potpuno bez osnove. Počinju i prve kapi kiše. Sreća je što smo prošli onaj šumski dio puta.

Vitez - 03 sata

Prošlo je tri sata iza ponoći. Putnici bezbrižno spavaju kada stižemo pred Vitez. Stajemo na punktu koji je označen UN-PROFOR-ovim obilježjima. Vozači nam objašnjavaju da dalje ne možemo jer prelazimo na područje pod kontrolom HVO-a, a u tijeku je policijski sat. U sigurnosti check-pointa odmaraju se i vozači par drugih kamiona te i naši vozači koriste priliku da malo odriemaju. Iznenađena - pljusak. Lije kao iz kabla ali to ne unosi; nemir među putnike, već naprotiv, samo nas još više uspavljuje. Uskoro se javlja sivilo novoga dana, pet ili šest sati, bunovni ne vidimo baš najbolje. Vozači ugrijavaju motore a uskoro nam prilazi i par policajaca; jedan sa oznakama HR Herceg-Bosne a drugi Republike BiH. Mladi i učtivi momci zajednički obavljaju kontrolu putnika. Prolazi nam kroz glavu da su možda, donedavno, jedan drugoga gledali preko nišana. Ipak, njihov zajednički dolazak i posao uljevaju novu nadu i grije napačenu dušu. Kontrola uljudna i brza, netko bi rekao i površna a tako i treba u zajedničkoj državi ili budućem mješovitom kantonu. Krećemo dalje; prva je na redu Tvornica medjapan ploča iz obližnje Busovače, potom Vitez, čije su kuće dobro uništene a onda i Novi Travnik, gotovo netaknut. I dalje ne primjećujemo nikakvu vojsku, kao da su na nekim drugim vojnim zadacima. Na kućama hrvatske trobojnice; prolaznik, tek poneki. Na raskrsnici prema Tvornici "Bratstvo", primamo još putnika, jednog muškarca i troje djece. U autobusu uglavnom tišina. Putnici malo komuniciraju međusobom. Svi su u nekom iščekivanju. Međutim, ništa se ne događa, a poslije još jednog zajedničkog punkta ponovno smo na teritoriji koju kontrolira Armija BiH. Vozimo se prema Gornjem Vakufu - Uskoplju. Cesta vijuga sljedeći krivudavi

tok nepoznatog nam potoka. Netko komentira da su se na ovom području vodile najkrvavije bitke besmislenog hrvatsko-muslimanskog rata. Stijene i šuma nijemi su svjedoci. Međutim, prve kuće koje se pojavljuju to nisu. Stupanj razaranja gotovo je nemoguće zamisliti. Apsolutno nijedna kuća nije pošteđena. Sada je sasvim svejedno kome su pripadale jer od njih nema nikakve koristi. Na njihovim ostacima ne viju se sasvim zastave, iako bi najprimjerenija bila zastava boga Marsa. Uskoro prolazimo pored patrola Armije BiH. Ne obziru se mnogo na nas; jedan od vojnika čita zagrebački "Večernjak". Sam grad, kroz koji uskoro prolazimo, izgleda još gore od onoga što smo već vidjeli, ako nešto može izgledati gore. Tek sada shvaćamo na što mogu ličiti Vukovar ili Gorazde. Cesta je ipak očišćena i prohodna. Prolazimo kroz razrušeni i podijeljeni grad. Odmah iza tog pakla, na prvom usponu, benzinska crpkica, koja na naše iznenađenje (putnika) - radi. Vozači, naravno, nisu iznenađeni, i zaustavljaju se, kako bi nasuli gorivo. Na potpornom zidu optimističan grafit, očito novijeg datuma nastanka - Nema više rata!

Prozor - 10 sati

Među putnicima raste uzbuđenje. Mnogi se došaptavaju kako je ovo, navodno, najopasnija dionica puta, jer na njoj vrebaju mnoge nekontrolirane paravojne formacije i obične drumske bande. Ipak, prolazimo bez ikakvih poteškoća ili neprijatnih susreta a na samom prevoju monumentalni i neoštećeni spomenik borcima NOB-a. Uskoro se spuštamo asfaltnom cestom prema legendarnom Prozoru. Gradić je, izuzev par potpuno uništenih kuća u kratkotrajnom ali silovitom obračunu Armije BiH i HVO-a, neoštećen i u njemu se život prividno normalno odvija. Izlozi prodavaonica su prepuni robe što kod putnika izaziva uzdahe. Na ulicama mnogo uniformiranih ljudi prijetećeg izgleda. Nije nam baš najprijetnije. Daljnji put potpuno mirnodopski. Ne vide se nikakvi znaci rata ali je cesta slična onoj kod Milankovića. Prašnjavi makadam vijuga pored prelijepog ramskog jezera. Gušimo se u prašini a svo vrijeme gledamo modro i osvježavajuće plavetnilo jezerskih voda. Sve bismo dali za jedno kupanje. To je također jedna od dužih i naporanijih dionica Ceste spasa, kako se obično naziva. Na prilazu Tomislavgradu, kako vozači nagovještavaju, prva ozbiljnija provjera za one koji nemaju ispravne papire za ulazak u Republiku Hrvatsku. Na tom punktu HVO-a doznajemo da je sa nama u autobusu i jedan Iračanin, oženjen Hrvaticom. Na

svoju sreću, tjelesno ne odgovara potencijalnom mučkahedinu, pa uz kraću provjeru dokumenata nastavljamo put u istom sastavu. Što se više približavamo Tomislavgradu sve češće susrećemo jedino prevozno sredstvo, u ovim krajevima, izuzev kamiona - mercedes. Naravno, većina ih potječe od dugog i napornog rada u inozemstvu, ali oni najnoviji modeli pripadaju novopečenim businessmenima, koji su ovaj rat iskoristili za vlastito bogatstvo. Očito je to neminovna posljedica svakog rata pa tako i ovoga, a

autobus i ostaju na granici kao primjer da ne treba riskirati, pogotovu ne s djecom. Mi nastavljamo dalje, prema Trilju i Sinju. Cesta je neusporedivo bolja sa svim odgovarajućim prometnim znakovima a najčešće susrećemo konvoje teških kamiona. Ubrzo ugledasmo more a nedugo potom stigismo i u Split. Atmosfera ovog prelijepog grada i živost na njegovim ulicama djeluju nesvarljivo za nas, koji tri godine nismo izašli iz Tuzle. Međutim, uz kraće zadržavanje nastavljamo dalje. Pred nama je

Lopovi i žandarmi

Jedna od fama koja prati svako od ovih putovanja u Hrvatsku je i priča o navodnim pljačkašima, koji samo čekaju nevine putnike i prijevoznike da ih opelješe i maltretiraju. Kao najkritičnija dionica na putu od Tuzle do Spilta spominje se područje od Prozora do Tomislavgrada. Tu na nas čekaju, prema sarajevskim medijima, najokrutnije bande odmeštene od lokalnog HVO-a prijeteci vašoj imovini i životu. U odlasku kao i u povratku, na ovoj dionici nismo imali nikakvih problema već naprotiv, stajali smo pred usputnim prodavaonicama, u kojima smo, istina, ostali bez nešto novaca ali sasvim svojevrijedno, jer je tu mnogo roba jeftinija nego u samoj Hrvatskoj. U povratku, natovareni svim i svačim, neophodnim u ovim našim krajevima, još više smo streljati od tih razbojnika. Međutim, sve je prošlo u najboljem redu čak i na teško prohodnim Milankovićima. Izašavši kod Kladnja na asfalt odahnuo smo, jer smo ipak na području koje kontrolira najbolji korpus Armije BiH. I tek što smo se dublje namjestili u našim sjedalima, isčekujući brzi dolazak u rodni grad, dogodilo se iznenađenje. Nedaleko kavane "Vis", prema Stuparima, na cestu izlazi skupina od sedam asoruzanih i uniformiranih momaka i zaustavlja autobus. Navikli na česte kontrole, samo od Viteza do Kladnja desetak, vozači su, ne sumnjajući ništa, zaustavili autobus. Grubo, prijeteci cruzjem, mladažni hajduci zahtijevaju cigarete, naravno, misli se na čitave kartone. Vozač pali svjetla u autobusu a razbojnici, valjda vidjevši mnoštvo putnika, dograbise dvije najbliže putne torbe i, pod prijetnjom oružja, milostivo nas otpustiše. Uplašeni putnici negoduju i verbalno osuđuju razbojništvo, a poneki i zlogluko prognoziraju kako od ove države neće biti ništa dok je ovakvih lopova. U Stuparima stajemo pored policijske postaje kako bi prijavi pljačku. Pred nas izlaze samo dvojica dežurnih policajaca, očito ne previše zainteresiranih za naš slučaj. Kad su, poslije dužeg ubjeđivanja, odlučili da uzmu podatke od oštećenih putnika stigoše još četiri kamiona, čiji su vozači prošli mnogo gore od nas. Policajci, nemajući kuda, odlučise da obavijeste nadležne ali inkomunikativni, koji kao da je zaostao iz drugog svjetskog rata a kojim je opremljena policijska postaja, nije uspio nikoga dozvati na drugoj strani. Zračarani, krećemo prema Đurđeviku i ponovno, neugodno iznenađenje. Dežurni zapovjednik se ljuti što smo došli u "nevakat" (oko 01 ujutru) jer nema carinika! Usmjerava nas u najbliži ograđeni prostor da sačekamo jutro i zračni carinu naše lokalne države. Kako smo ušli u ograđeni prostor, koji bi trebao da nas sprijeci i eventualnom pokušaju bijega, tako su nas opsjeli "taksisti" nudeći zainteresiranim putnicima prijevoz do Tuzle, naravno bez carinskog pregleda, za bogateh 50 do 100 DM. U razgovoru s njima, čudeći se, kao i svi pošteti građani, kako je moguće izbjeći carinu pred samim nosom policije, doznajemo da su i ti "taksisti" ustvari policajci koji taksiraju u svoje slobodno vrijeme. Poslije kraćeg cjenkanja, trojica zainteresiranih putnika, svaki sa po desetak paketa, očito uplašeni mogućom carinom, odlučili su da iskoriste ponudene im usluge prijevoza te odlaze bez ikakvih formalnosti put Tuzle. Ni pet minuta poslije toga, zapovjednik "graničnog prijelaza" dolazi da nam kaže kako nam ovaj put oprašta i pušta kući. I tako, poslije svih nedaća, od kojih su nam se najgore dogodile pred kućnim pragom, konačno smo stigli u našu Tuzlu.

sigurni smo da će i tuzlanske ulice vidjeti mnoge od tih ljepotana.

Kamensko - 15 sati

U prvim poslijepodnevnim satima stižemo na granični prijelaz Kamensko. Pravi carinici i prava policija na granici koja bi da dijeli isti narod. Provjera dokumenata je prava formalnost ali ne i za nas. Mladi bračni par s dvoje sitne djece nema odgovarajuća dokumenta za ulazak u Hrvatsku. Poslije jednosatnog natezanja napuštaju

još devet sati vožnje do Zagreba. Jadranska magistrala, kojom su nekada protjecale nepregledne kolone turista sada je gotovo pusta, a male plaže uz nju, djeluju još privlačnije. Brzo odmičemo kroz ovaj idilični krajolik prisjećajući se nekih sretnijih vremena i bezbrižnih ljetovanja u ovim istim krajevima. Iz sanjarenja u surovu realnost vraćaju nas porušene kuće u okolici Šibenika. Višekatnice i vile, izgrađene namjenski za buduće stoljeće turističkog prosperiteta, uništene neracionalnom mržnjom plitkih umova, svjedoče da rat u

Hrvatskoj nije ni blizu svoga razrješenja. Da kukolja ima u svakom žitu dokaz su i pojedine kuće, očito uništene namjerno, miniranjem, samo zbog toga što njihovi vlasnici nisu odgovarajuće nacionalnosti. Njihov povratak je i na taj način sprječen za sva vremena. Bojimo se da će tako biti i u drugim dijelovima Hrvatske i BiH. Ista slika susreće se i kod Zadra, s tim što je područje Maslenice daleko najrazrušenije. Srećom, sada je ono pod kontrolom legalnih hrvatskih vlasti a pontonski most znatno skraćuje vrijeme putovanja. Prvi veći odmor pravimo u blizini Senja. Uz tradicionalnu senjsku buru, zaustavljamo se kod kavane zvučnog imena "Vila Velebita" vlasnika, također znamenitog, ovaj put prezimena, Budak Zvonke. S obzirom na račun pojedenoj i popijenoj, koji je nešto veći nego što je navedeno u "koštovnoj listi", kavani bi bolje odgovaralo ime "Čuvaj se senjske ruke". Okrijepljeni i osvježeni krećemo dalje, za Karlovac. I u ovom "graničnom" gradu još uvijek su vidljivi tragovi granatiranja; na mnogim prozorima najloni umjesto stakla. I Karlovačani su prošli svoj dio ratnih nedaća ali su uspjeli osujetiti jednu od ključnih točaka plana o Velikoj Srbiji (Virovitica - Karlovac - Karlobag).

Zagreb - 04 sata

Izašavši na auto-cestu za pola sata stižemo na konačno određite našega puta, glavni grad svih Hrvata - Zagreb. Za onoga tko nije bio u Zagrebu tri - četiri godine, sam ulazak u grad predstavljati će ogromno iznenađenje. Blještavi reklamni panoi kakve smo dosada susretali samo u velikim europskim gradovima, sastavni su dio i zagrebačke panorame. Četiri je sata ujutru, ulice, gotovo prazne i blještavo osvjetljene, jedine su koje nas očekuju. Na autobusnom kolodvoru, naravno, čekaju nas taksisti, jer nitko nije mogao javiti točno vrijeme dolaska. Svi prevoznici garantiraju samo vrijeme polaska a dolazak je - kada se stigne. Brzo se pozdravljamo, u mislima već sa svojim najbližima ili planirajući sljedeće etape putovanja. Naše putešestvije je trajalo točno trideset četiri sata i na svu sreću prošio je bez ikakvih problema ili komplikacija. Na kraju što reći? Prošli smo gotovo duž cijele slobodne teritorije BiH i vidjeli smo jednu tužnu, napačenu i porušenu državu ali, također, i ljude koji žive u ruševinama, obrađuju svoje male vrtove i vjeruju ili se nadaju u sutra, u jedan bolji život i sretniju BiH, sa što manje onih koji joj žele zlo i propast. Iskreno se nadamo da ćemo to i sami dočekati.

Donju Tuzlu opasala lijepa sela

Od ovoga broja Hrvatski Glasnik će donositi reportaže iz okolnih hrvatskih sela, želeći na taj način promovirati svoj narod i ljude, koji imaju što da pokažu, koji se sjajno drže u ovim ratnim i ružnim vreme-

nima, kada su razne igre i igrice, oko i sa hrvatskim narodom, u optjecaju. U ovom broju dužnu pozornost smo posvetili Grabovici, koja se među prvima našla na udaru agresije.

Misna narodna nošnja iz Grabovice

Grabovica je selo smješteno na obroncima planine Majevice, koje kao kičma spaja Gornju Tuzlu sa donjom. Okićena voćnjacima, ispresjecana sokacima oduvijek je plijenila pitomošću i privlačnošću. Većinu žitelja čine starosjedioci, tu i tamo, nađe se i poneki doseljenik. Narod je istinski dobre duše, nacionalno svjestan, kulturni, marljiv, snalažljiv... Blizina grada omogućila je mnogima posao a oni koji se bave poljodjelstvom, svoje viškove mogu unovčiti na obližnjim tržnicama. Iako u selu postoji otkupni magazin Kooperacije Bukinje, još uvijek nije nađen interes žitelja da svoje proizvode prodaju Kooperaciji zbog veoma niskih cijena. I taj ostatak nekadašnje soc-realističke prošlosti vjerojatno će zamijeniti neki marljiv poduzetnik, koji će svoj interes na bolji način uskladiti s interesom proizvođača.

Grabovčani su jednostavni ljudi, cijene i vode miran život. Svojim položajem i izgledom selo je slovalo kao oaza mira a uvijek je to i htjelo biti. Međutim, neki to nisu htjeli poštovati te je Grabovica u predratnom periodu često isticana kao mjesto poten-

GRABOVICA

Panorama Gornje Grabovice

cijalnog sukoba sa, već od naroda, JNA. Danas je ovo selo autentični svjedok događaja od 15. svibnja 1992. godine. Naprasno i bez povoda, Grabovica je napadnuta svom silinom četničke mržnje a bezbroj granata sručilo se na ovo malo i idilično mjesto. No, grabovička volja i naglašeno hrvatsvo pružili su otpor bezrazložnoj agresiji. Organizirali su obranu i uspostavili crtu bojišnice a samim tim i obranu grada Tuzle. Branili su se kako su znali i mogli ali je to bilo dovoljno da se osujete agresorski

planovi o lakom porobljavanju i zauzimanju ovog, strateški važnog, mjesta. To je samo onaj mali dio svega što se događalo na grabovičkom dijelu bojišta. Zahvaljujući svojim braniteljima Grabovica nije pusta već živi neki svoj život, u inat bezumlju a u slavu Boga i domoljublja, i svega onoga što čovjeka izdvaja od zvijeri. Ti ljudi zaslužuju divljenje i štovanje, a u nekim mirnijim vremenima, svakako će se i njihov doprinos ukupnoj borbi bolje ocijeniti.

U selu se nalazi mala crkva koja

Bilješke iz kulturne baštine

Zvona

Zvona su istočnjačkog podrijetla, i javljaju se u Europi prije XI. stoljeća. U naše krajeve dolaze preko Primorja u XI. stoljeću, odakle počinje njihova upotreba osobito u kršćanskim crkvama. U srednjem vijeku zvona, zvonjenje i zvonici više su bili značajka Katoličke crkve, dok su pravoslavne crkve pretežito koristile za tu svrhu klepala. Zvona, zvonici i njihov zvuk su od najstarijih vremena do danas neizbježan prostorni, graditeljski, estetski, vizualni i akustično-duhovni ukras hrvatskih prostora i krajolika. Od davnina ona su pjesničko književni, te umjetničko arhitektonski motiv i za najsuptilnija stvaralačka djela. Zvonici su tradicionalne ambijentalno prostorne vrijednosti naših sela, varoši i krajolika. Nijemi spomenici čuvari najljepšeg Pozdrava anđeoskog, pučko čarobni razbijajući "sole" i crnih oblaka, kroz duga stoljeća građeni su od kamena, drveta, željeza. Bili vitki, rešetkasti ili stupasti, uvijek su bili magnetni odašiljači čudesnog fluida molitve naših očeva i majki.

Doživljavala su tijekom povijesti različite stupnjeve svoga razvoja po formi i ukrasima, radi čega su karakteristična za pojedine kulturne i umjetničke stilove. Zvona ili njihovi ostaci česti su arheološki nalazi i eksponati muzejskih zbirki.

U burnoj povijesti bosanskih Hrvata, njihova simbolika je često prisutna i vezana je za mnoge značajne osobe i događaje, što se osobito odnosi za vrijeme turskog zulumu u našim krajevima. Sa turskim osvajanjem zvona iščezavaju. Turci su zvonjenje smatrali kao sablazan. Putopiscima iz Zapadne Europe to je odmah padalo u oči. U njihovim dnevnicima česte su bilješke o tome kako nema zvona čak ni u Budimu, ni u Pešti, ni u drugim mjestima koja su tada bila pod Turcima. Turci su zvona obično skidali i preljevali u topove. Svaki turski vojnik je sa ratnih pohoda bio dužan da donese komadić

zvona, tako da su se u Carigradu tada mogle vidjeti ogromne gomile metala od zvona.

Zvona su obično sakrivanja zakopavanjem. Tamo gdje su ostala nisu smjela zvoniti. Umjesto zvona služila su metalna ili drvena klepetala. U Mostaru je prvo crkveno zvono otpočelo zvoniti 14. svibnja 1862. godine na kapeli austrijskog konzula. U Bosni je prvo crkveno zvono upotrijebljeno u samostanu Kreševo za vrijeme vezirstva Osman-Topalpaše (1860-1869), na molbu fra Grga Martića. U svome djelu "Zapamćenja" navodi da su zvona od starina ležala u samostanu samo nisu smjela zvoniti. Prema istom izvoru kad je fra Grga molio Osman-Topalpašu da može podići zvona u Kreševu, on mu odobri, ali mu posavjetova da ih objesi u samostanskoj crkvi i u početku da zvonu polagano, "da se sviknu Turci". Pa ipak protesti nisu izostali, "a žene u turskoj mahali su za vrijeme dok se zvonilo lupale u tepsije da se ne čuje". Na sarajevskoj katoličkoj crkvi prvo je zvono zazirnilo na Uskrs 8. travnja 1871. godine opet na fra Grgino posredovanje.

Kad je riječ o zvonima neizbježno je spomenuti kasnogotičko zvono koje se nalazilo na crkvi sv. Marije u Zvoniku. Potječe sa tornja crkve sv. Petra u Donjim Solima. Na njemu je natpis od kratica, ispisan gotičkim slovima, čiji je smisao nemoguće dešifrirati. Saljeveno je u prvoj polovini XV. stoljeća. Poslije rušenja zvoničkog samostana 1433. godine postavljeno je na zvonik crkve sv. Petra u Tuzli, sve do likvidacije tuzlanskog samostana 1690. godine, a poslije toga se našlo na sahat kuli. Godine 1857. od udara groma zvono je palo na trg i napuklo a franjevci su ga tada prenijeli u sutješki samostan gdje se i danas nalazi.

M. FRANKOVIĆ

Nastanak i razvoj državnog suvereniteta srednjovjekovne Bosne (drugi dio)

Dominacija hrvatsko-ugarskih vladara

Teško je sa sigurnošću reći da li su prvi stanovnici Bosne bili Hrvati ili Srbi. Sigurno je jedino to da je prostor Bosne od prvoga dana bio na hrvatsko-srpskom razmeđu. Kada su se počele na zapadu i istoku stvarati hrvatske i srpske države, te obje države počele su privlačiti Bosnu ili njene dijelove u svoje države. Zapadne i sjeverozapadne oblasti Bosne bile su hrvatske a istočne i jugoistočne bile su srpske. Tako je sudbina Bosne bila određena kroz sva nastupajuća stoljeća i eto sve do današnjih dana svojatana od ova dva "takmaca" u njoj.

ovim prostorima dobila su imena prema plemenima koja su se doselila na ta područja ili prema nazivima rijeka. Plemena što su se naselila oko stare Narone uz rijeku Neretvu prozvana su Neretljani, plemena oko planine Huma, Humljani, plemena oko grada Duklje Dukljani...

U dolini gornje Bosne skupilo se u jednu oblast više plemenskih župa. Oni su prema svome izgovoru preudessli staro ime rijeke Basante ili Basanusa u Bosna, pa tako i cijela ta oblast uz rijeku Bosnu dobija isto ime, a njeni stanovnici ime Bošnjani. Teško je sa sigurnošću reći da li su prvi stanovnici Bosne bili Hrvati ili Srbi. Sigurno je jedino to da je prostor Bosne od prvoga dana bio na hrvatsko-srpskom razmeđu. Kada su se počele na zapadu i istoku stvarati hrvatske i srpske države, te obje države počele su privlačiti Bosnu ili njene dijelove u svoje države. Zapadne i sjeverozapadne oblasti Bosne bile su hrvatske a istočne i jugoistočne bile su srpske.

Tako je sudbina Bosne bila određena kroz sva nastupajuća stoljeća i eto sve do današnjih dana svojatana od ova dva "takmaca" u njoj.

Srpski knez Časlav (931-960) stvorio je federalnu državu Srbiju, kojoj je pripoio i Bosnu. Poslije pogibije kneza Časlava njegova se država raspala a Bosnom zavladao domaći banovi.

Oko 968. godine hrvatski kralj Mihajlo Krešimir II. (949-969) u bici na gornjem Vrbasu porazio je bosansku vojsku i zavladao Bosnom. Početkom 12. stoljeća na ovim našim prostorima dogodio se izuzetno važan događaj, koji će promijeniti tijek povijesti ovih prostora a najviše hrvatskoga naroda. To je čuvena PACTA CONVENTA 1102. godine.

Ugarski kralj Koloman (1095-1116) pobijedio je hrvatsku vojsku i hrvatskoga kralja Petra Svačića (1093-1097). 1099. Hrvati istiskuju Mađare iz Hrvatske. Koloman uvidjevši da Hrvatsku neće moći pokoriti silom nagodio se s najistaknutijim hrvatskim velikašima da oni priznaju Kolomana za hrvatskoga kralja. Prema toj nagodbi koju nazivamo PACTA CONVENTA Hrvatska i Ugarska ostale su posebne države koje u državnu zajednicu

veže kraljeva osoba. To je ugovor o personalnoj uniji između mađarskoga i hrvatskoga plemstva o državnoj zajednici, koja je na taj način trajala između Hrvatske i Mađarske sve do 1918. godine.

Od tada pa do svoje propasti 1463. godine sudbina Bosne je u tijesnoj i neraskidivoj vezi sa hrvatsko-ugarskim kraljevstvom. Da bi se što bolje shvatili događaji koji su se odvijali na prostoru ove naše zemlje Bosne u povijesno vremenskom nizu od gotovo pet stoljeća, koliko je tekao proces oblikovanja bosanskog srednjovjekovnog državnog suvereniteta moramo razlučiti tri povijesna perioda - faze.

- Prvi period obuhvata povijest Bosne u okviru sustava hrvatsko-ugarskoga kraljevstva (1135-1377). - Drugi period obuhvata povijest Bosne od 1377. god. tj. od početka proglašenja bosanskoga kraljevstva, vezivanja za srpske političke tradicije, i pokušaja Bosne da se izdvoji iz sustava hrvatsko-ugarskih zemalja (1377-1450).

- Treći period obuhvata povijest Bosne u kojem je Bosna pokušavala izgraditi svoj državni suverenitet uz pomoć Rima (1450-1463).

I. period

Tako se već 1135. god. prvi put hrvatsko-ugarski kralj Bela II. iz dinastije Arpadovića naziva "kralj Rame" ("dei gracia Hungarie, Dalmatie, Croatiae, Ramequerex"). U isto vrijeme na povijesnu pozornicu stupa i bosanski ban Borčić (1154-1163) prvi po imenu poznati ban bosanski-Kulin ban (1180-1204), jedan od najpoznatijih vladara Bosne. Vladao je kako povijest kaže na opće dobro Bosne i njenog naroda. Imao je dosta problema sa patarenima (bogumilima). Učenje patarena razlikovalo se od učenja katoličke crkve. Stoga ga je ona zvala herezom tj. krivovjerjem.

Rimski papa Innocent III. je 1200. godine pozvao hrvatsko-ugarskoga kralja da iz svoje države protjera bana Kulina i sve bosanske krstjane i da im zaplijeni imetak.

Na Bilinom polju 1203. god. uz nazočnost papinog izaslanika i samog bana Kulina najistaknutiji krstjani ostale su se odrekli hereze tj. krivovjerja.

Ban Stjepan II. Kotromanić (1322-1353)

Za vrijeme vladavine ovoga bana Bosna se proširila do Dinare i Jadranskoga mora. Zavladao je i Završjem (stari hrvatski krajevi: Glamoč, Imotski, Livno i Duvno), primorjem između Cetina i Neretve kao i Humom. Hum mu nije mogao preoteti ni srpski car Dušan 1350. godine. Stjepan II. je kovao i svoj novac. Kćerka Jelisava se udala 20. lipnja 1353. godine za hrvatsko-ugarskoga kralja Ludovika i postala hrvatsko-ugarska kraljica.

Kada su Hrvatinići prišli banu Stjepanu granica Hrvatske prema Bosni pomaknula se otprilike na crtu od srednje Une do donje Cetine.

Interesantno je još napomenuti da se naš kralj Soli konačno sjedinio sa bosanskom državom početkom 14. stoljeća baš za vladavine ovoga bana koji se prvi zove "dux de La Sale", a nakon njega taj naziv imaju i svi vladari Bosne do njene propasti.

U njegovo doba u Bosnu su došli i franjevci da se bore protiv sljedbenika Crkve bosanske. Tako je ban Stjepan II. Kotromanić u narodu zvan Stipoš, sin Stjepanov i unuk Prijezdin pod zaštitom hrvatsko-ugarskoga kralja položio temelje kasnijoj moći bosanske države.

Za ovu prvu fazu potrebno je napomenuti slijedeće. Od vremena kada je početkom XII. st. ušla u vladarsku intuluciju hrvatsko-ugarskih kraljeva, pa sve do svoje propasti, Bosna se nalazila pod političkim i kulturnim utjecajem ovoga velikoga kraljevstva. Jasno je, također, da se bosanski banovi prikazuju kao vladari sa ograničenim suverenitetom, jer im je nedostajala kruna kao vrhovni simbol tadašnjeg suvereniteta jedne države. Bosna tada nije imala svoje crkveno sjedište na tlu Bosne. U europskoj srednjovjekovnoj povijesti Bosna je jedina zemlja čije se crkveno sjedište nalazilo izvan granica bosanske banovine. Naime sjedište bosanske biskupije premješteno je sredinom XIII stoljeća u Đakovo, a glavnu ulogu u tome veoma važnom činu odigrao je upravo hrvatsko-ugarski kralj.

A.ZVONAR

Povijest

Katolička crkva u BiH za vrijeme turske okupacije

Prije pada Bosne pojedini krajevi u Bosni i Hercegovini bili su čisto katolički, bez pristaša patarenske crkve, kao što su oko Livna, Sutjeske, Fojnice i Tuzle, po Posavini, Hercegovini, Donjim Krajevima, Središnjoj Bosni. Dakle, ti su krajevi još u doba bosanske samostalnosti bili uvijek katolički ili za katolicizam pridobiveni, jer sigurno, za vrijeme turskog osvajanja Bosne nije bilo mogućnosti za obraćanje na katolicizam.

Pad Bosne

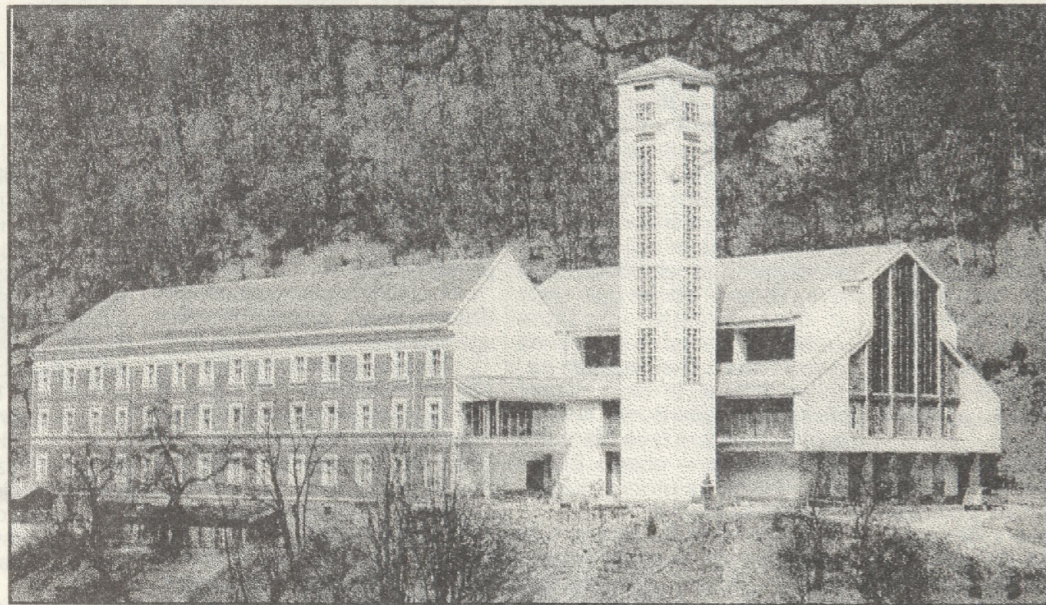
Nakon kosovske bitke Turci su išli na zaposjedanje tzv. Zapadnih strana. U prvim desetljećima XV. stoljeća prešli su Drinu, osnovali kadiluk u Foči, a odatle su provaljivali do Vrhbosne (Sarajeva). Konačno je došla i 1463. godina, kada je sultan Mehmed II. poveo silnu vojsku s namjerom da osvoji Bosnu. Turci su pregazili Bosnu, gospodare Bosne su zarobili i smaknuli. Pao je Bobovac, Ključ i krajevsko Jajce, a sultan se vratio kao gospodar čitave jugoistočne Bosne do Vrbasa i do sjeverne granice zemlje Pavlovića. Smaknuli su kralja,

strica mu Radivoja, Kovačevića, Pavlovića i izdajicu Radaka, prouzročivali su strah i trepet među bosanskim plemstvom, te su jedni pobjegli u susjedne zemlje, pa i dalje u Europu, a drugi su prihvatili novu vjeru. Mnoštvo naroda, naročito patarena, koji su ostali bez svojih političkih vođa, a donekle i bez crkvenih, prešlo je na islam ili je pobjeglo izvan zemlje. Nema dokaza da je turska vlast taj prijelaz iznudila silom. Ona je obraćenicima pružala znatne mogućnosti da poboljšaju svoje ekonomsko stanje i društveni položaj. To je ponukalo mnoge da se odreknu pradjedovske vjere i prihvate islam. Islamizacija u Bosni i Hercegovini nije uslijedila naprečac, nego korak po korak, uporedo s napredovanjem Osmanlija. Svaki je imao prilike upoznati se s islamskom organizacijom i znao je, ako primi islam, ostati će mu položaj na kojem ga je zatekla turska okupacija.

Turci su 1463. zauzeli Bosnu, a 1482. Hercegovinu, dok su područja oko Spreče pala 1512, a Srebrenik oko 1521. godine. Još ranije, za vrijeme povremenih upada Turaka, porušeni su mnogi samostani u Bosni

(1426. godine - 16 samostana), a za vrijeme pada bosanskog kraljevstva nastradalo je 38 franjevačkih samostana. Turska osvajanja izazvala su u Bosni vrlo krupne promjene: političke, vjerske, socijalne i etničke. Tursko carstvo je priznalo legalni opstanak kršćanskim i židovskim

Na napuštena zemljišta, osobito na granicama carstva, Turci naseljavaju druge kršćane iz vojničkih, političkih i ekonomskih razloga. To su uglavnom bili Srbi pravoslavne vjere, poluvojnički organizirani stočari. Glede vjerskih promjena, bosanski patareni, iako simpatizeri a gdjekad i saveznici Turaka, umjesto očekivanog procvata, doživljavaju nagli pad i konačni nestanak. Prelaze na druge vjere, u prvom redu na islam.

Samostan u Kreševa

crkvama. To zakonsko priznanje nije značilo i vjersku ravnopravnost. Bosanski kustod fra Andeo Zvizdović je isposlovao od sultana zaštitu za Crkvu i narod, u obliku glasovite AHD-name, osnovnog pravnog dokumenta kojim su franjevci branili Crkvu i vjernike puna četiri vijeka. Ipak, mnoštvo katoličkih vjernika pobjeglo je iz zemlje. Seobe i bijeg katoličkog naroda iz Bosne su najveći i najteži gubitak za hrvatski narod. Osvajajući su odveli sa sobom mnogo svijeta iz Bosne u okolici Drinopolja i Carigrada, gdje niču nova bosanska sela (Bosnakäy i sl.). Još veće seobe bile su u smjeru zapada i sjevera, u Dalmaciju, Hrvatsku, Ugarsku, i dalje u slobodne kršćanske zemlje, gdje niču sela Bošnjani, Bosanci, Bošnjaci i sl.

Na napuštena zemljišta, osobito na granicama carstva, Turci naseljavaju druge kršćane iz vojničkih, političkih i ekonomskih razloga. To su uglavnom bili Srbi pravoslavne vjere, poluvojnički organizirani stočari. Glede vjerskih promjena, bosanski patareni, iako simpatizeri a gdjekad i saveznici Turaka, umjesto očekivanog procvata, doživljavaju

nagli pad i konačni nestanak. Prelaze na druge vjere, u prvom redu na islam. Bogatiji da sačuvaju vodeću ulogu, a siromašniji prelaze na katolicizam, a nešto i na pravoslavlje. Zadnje ostatke bosanskih patarena nalazimo u prvoj polovini XIX. stoljeća oko Jablanice i Konjica.

domaćinstva s vidljivim kršćanskim podrijetlom, kao: Balića sin Jure, Jusuf sin Jure, Nežuh sin Ivana, Mustafa sin Ivana, Skender sin Matije, Behram sin Bartola i dr., a u Donjoj Tuzli, Atik mahali: Hasan sin Marka, Alija sin Matije, Ferhat sin Marinka itd.

Za vrijeme austro-turskih ratova (1526-1566), koje je vodio Sulejman Veličanstveni, zvan Zakonodavac (1494-1566), stanje katolika i franjevaca se znatno pogoršalo. Opustjela je i Posavina, te se u nju doseljavaju Vlasi (sredina XVI. stoljeća).

U tom periodu raste i stabilizira se Pravoslavna crkva u Bosni. Prvi spomen Srba u srednjovjekovnoj Bosni je u jednoj povelji bana Ninoslava (1234), gdje se spominju Vlasi i Srbi. Vlasi su bili pastiri, nomadi, potomci poromanjenih starosjedioca nekih balkanskih naroda. Tih Srba i Vlaha je bilo na jugu bosanske države (današnja Hercegovina), a nešto malo i u sjevernoj Bosni (Podrinje). U Bosni do dolaska Turaka nije bilo starih pravoslavnih crkava, ni manastira (postojao je jedan jedini pravoslavni manastir u Paprači).

Katoličku crkvu u Bosni više stolje-

ća predstavlja pred turskim vlastima redovnički starješina franjevaca. Od bečkog rata pa dalje to su gvardijani triju još preostalih samostana u Bosni: Kraljeve Sutjeske, Fojnice i Kreševa. Pod turskom vlašću sve biskupije na području Bosne i Hercegovine izgubile su svaki dodir i svaku vlast nad svojim vjericima. Njih je zamijenila bosanska biskupija, koja se od 1735. do 1881. iz praktičnih razloga pretvorila u Apostolski vikarijat osmanlijske Bosne. Svi vikari i biskupi bili su članovi stare i zaslužne franjevačke provincije Bosne Srebrene.

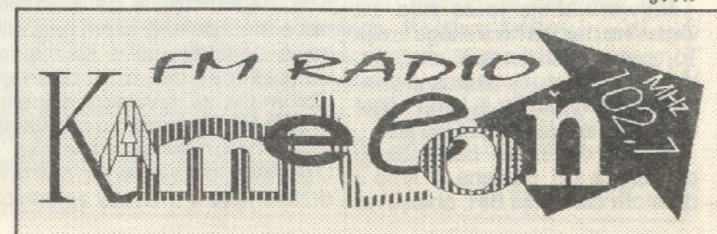
Islamizacija Tuzle

Interesantno je spomenuti kakav je bio sastav tuzlanskog stanovništva u XVI. stoljeću. U prvoj najvećoj mahalji u Gornjoj Tuzli, Hadži Skenderovoj evidentirana su godine 1548.

(Izvori: F. Šišić, H. Kraševljaković, Č. Truhelka, M. Perjević, K. Draganović, A. Benković, A. Handžić, Z. Beotić).

Nastavit će se.

J. N.

nastavak sa 5. strane

i opstanak na vlasti. To je normalno i prihvatljivo sredstvo u politici. Ja nemam ništa protiv toga sredstva ali imam pravo da javno kažem o čemu se radi. Što sam rekao u zagrebačkom studiju, mogu argumentirati. Predsjednik općine je Musliman, predsjednik Vlade je Musliman, predsjednik i dopredsjednik Izvršnog odbora su Muslimani, pa je šef policije Musliman, pa nizom, razni tajnici... I dan danas izabrani dopredsjednik općine nije Hrvat nego je Bosanac po svom izjašnjenju. Znači opet nema Hrvata. Govorim samo o ovim ključnim, kapitalnim mjestima. Srećetar za Narodnu obranu je Musliman, javni tužilac je Musliman, suci... O čemu mi tu onda pričamo, o kojoj ravnopravnosti hrvatskog naroda. To nije ravnopravnost. Ako netko smatra da je ravnopravnost da on vlada a netko drugi samo da svira i igra, mi na tu ravnopravnost nismo nikada pristali i nećemo pristati. Volio bih da me netko argumentom ubijedi i kaže da to nije točno. Posebno pitanje je vojni ustroj 5. OG u Tuzli, gdje je kompletno vodstvo muslimansko. Mislim da je onda jasno o čemu se radi.

• Mislim da je "Hrvatski Glasnik" tražio sudjelovanje u politici a ne u političarima.

Mi smo u formiranju nove demokratske vlasti u Tuzli, pa onda preko formiranja OK-ruga, zaista participirali u vlasti sa najboljom namjerom. I HDZ i HVO dali su svoj doprinos u borbi protiv okupatora, polazeći uvijek od toga da smo mi dio hrvatskog naroda, čija je ovo domovina, čija je ovo država, računajući da će to muslimanska strana shvatiti i da će nas oni prihvatiti kao ravnopravne partnere, kao narod. Međutim, moram priznati da smo mi tu bili malo naivni. U politici jednostavno nitko nikome ništa ne poklanja i nitko nikom ništa ne predaje ako ne mora. Onda vi spoznate da ste prevareni i da ste se prešli. Zato su moguća ova skandalozna uhićenja Hrvata, zato je moguće i nedavno, zamislite i nakon dogovora u Beču i u Washingtonu, da muslimanska policija u Tuzli premlaćuje Hrvate, muče ih danima, i to žestoko bez ikakvog razloga, i bez ikakvog obrazloženja i objašnjenja psujući im hrvatsku majku, hrvatsku djecu, hrvatsku državu i sve ono što je hrvatsko. Psujući i pljučući naše svetinje. To ćemo mi zaustaviti. Neka nitko u to ne sumnja. Mi imamo snage napraviti da se to više ne dogodi. Mi više nećemo biti naivni kada je politika u pitanju.

• Vi ste ipak jedini među Hrvatima koji ovako, otvoreno diskutira o odnosima Hrvata i muslimanske vlasti u Tuzli. Drugi Hrvati se radije bave sami sobom - Ključićem i Komšićem, na primjer.

Mislim da je ovo pitanje bolje raspraviti u našem unutarnjem krugu. Radi se o tome da je bilo dualizma u HDZ-u. Neki su smatrali da je u ono vrijeme trebalo provoditi politiku baš onako kako su je oni provodili. Ja sam smatrao da se radi o demokraciji.

• Ipak, odgovorite na naše pitanje. Opravdajte, obrazložite: u što su se ufali oni koji su vjerovali u podjelu vlasti i sudjelovali, i još uvijek sudjeluju, u toj podjeli. Neki su se doveli u kritične situacije a članovi su HDZ-a.

Vi morate razumjeti još jednu dimenziju i morate uvijek poći od jedne činjenice: ovdje živi hrvatski narod u svojoj državi. On je konstitutivan i ravnopravan i u muslimanskom kantonu. To našem narodu jamči Ustav

Glasnik HDZ Soli

• Gospodine Zvonar, ovih dana imali smo promociju jednog lijepog i novog hrvatskog lista, "Glasnika HDZ Soli". "Hrvatski Glasnik" je trebao biti više u službi HDZ-a, tako sam ja shvatio jednu kritiku koju sam ovdje doživio. Međutim, nisam smatrao da jedini hrvatski list u Tuzli treba biti takvog profila. U međuvremenu, se pojavio novi "Glasnik". Htio bih da predstavite "Glasnik HDZ Soli", koji nadam se, neće biti suprotstavljen "Hrvatskom Glasniku", nego će jasnije promovirati hrvatstvo u okviru političke stranke. Moлио bih vas, da u tom smislu, ohrabrite činjenicu da ćemo mi, ako se dobro sinhroniziramo izlaziti svakog tjedna.

Mislim da ste to dobro formulirali i vašim pitanjem već dijelom odgovorili na njega. "Glasnik HDZ Soli" i "Hrvatski Glasnik", niti smiju, niti će biti konkurencija jedan drugom. Mi ne krijemo da je "Glasnik HDZ Soli", kao što i njegov naslov asocira na Glasnik HDZ-a koji izlazi u Zagrebu, stranački, politički list HDZ-a. Stranka će kroz njega plasirati svoj politički rad, ne samo u HZ Soli nego i u BiH, pa i u Republici Hrvatskoj. Na njemu piše da je to list za politiku, kulturu i gospodarstvo. Njegova prva odlika, prvi kvalitet i cilj je politika. "Hrvatski Glasnik", mislim da nije, i ne treba biti, samo politički list već treba biti, u pravom smislu riječi, mješavina gospodarstva, kulture, povijesti i politike. Po meni, još je bitno za ova dva lista slijedeće. U "Hrvatskom Glasniku" se ne može napisati i objaviti sve ono što se može objaviti u "Glasniku HDZ Soli". Hrvatski Glasnik ne smije nikada zaboraviti jednu svoju dimenziju, a to je rimokatolička vjera. Dosta napisa u "Hrvatskom Glasniku" je upravo i posvećeno rimokatoličkoj vjeri odnosno tradiciji hrvatskog naroda. U "Glasniku HDZ Soli" takvih natpisa vjerojatno neće biti, jer oni nisu ni potrebni za takav list. Ja pojavu ovog lista tumačim kao kvalitet ukupnoga hrvatskoga korpusa na području HZ Soli.

Federacije BiH, bez obzira na brojnost. Sada se čisto postavlja političko pitanje, kako to pravo operacionalizirati na terenu, kako ga provesti u djelo. Rekao sam, mi više nećemo biti naivni. Hrvatima ne treba nitko ništa poklanjati u njihovom gradu, niti ćemo mi od nekoga tražiti da nam što pokloni. Jednostavno, iskoristiti ćemo sve mogućnosti koje nam pruža Ustav Federacije BiH da se hrvatski narod organizira na kulturnom i političkom planu. Maksimalno da zaštiti svoje biće. U prvom redu, da se garantira osobna sigurnost, da se Hrvati ne tuku, da se ne maltretiraju, da se ne hapse kada se to nekome prohtije, samo zato što su Hrvati. U Beču je potpisan sporazum između hrvatske i bošnjačko-muslimanske strane. Potpisnici toga sporazuma su Krešimir Zubak i Haris Silajdžić. Taj sporazum se odnosi na formiranje novih općina, pod istim kriterijima i uvjetima, na području Federacije BiH. U ta područja će sigurno ući područje Tuzle, Tešnja, odnosno Soli i Usore, područje Žepča i Komušine. To je što se tiče hrvatske strane. Za muslimansku stranu ne znam. To je sve s ciljem da bi se mogle provesti odredbe Ustava glava V. točka 2.2

• Budite ljubazni pa nam kažite, malo konkretnije, što očekujete od tih općina i koje hrvatske općine očekujete u BiH? Haris Silajdžić i Krešimir Zubak su potpisali Sporazum u kome ne piše, precizirano Komušina, Žepče, Soli, Usora... Ta područja zadovoljavaju kriterije za formiranje općina prema Ustavu Federacije. Postoji manipulacija kada su u pitanju Hrvati i vjera. Hrvat koji je u krilu rimokatoličke crkve, kao zajednice

ljudi, neizostavni je čimbenik konstitucije hrvatstva. Ja se nikada nisam slagao, i neću se složiti, sa onim Hrvatima koji na neki način žele odvojiti vjeru od hrvatstva, dajući, bilo jednom, bilo drugom, veći značaj. Mislim da je naša vjera neodvojiva od hrvatstva i, jednostavno, mislim da je vjera stup obrane hrvatstva. U BiH bez katoličke vjere hrvatstvo se ne bi moglo obraniti. Hrvatski narod živi u vremenu epohe. Ovo je vrijeme u kojemu se odlučuje o sudbini nekoliko budućih generacija hrvatskog naroda u budućnosti. Ovo je vrijeme i tragedije Hrvata, a isto tako i vrijeme hrvatskih vitezova i velikih dostignuća hrvatskog puka. Ufam se u Boga, i vjerujem u to, da će Hrvati kao kulturni narod, zapadne kršćanske civilizacije, koji nikad nije uzeti ono što nije njegovo, a uvijek je drugima davao ravnopravnost svojom moralnom snagom, s vjerom u Boga, Crkvom i našom kulturom, ući u 21. stoljeće kao sretan i konačno oslobođen narod.

• Citate li "Hrvatski Glasnik"?
"Hrvatski Glasnik" je i moj "Glasnik".
• Hvala.

A.Lj.

HDZ
HRVATSKA DEMOKRATSKA ZAJEDNICA TUZLA

IZVJEŠUJE ČLANOVE I SIMPATIZERE DA TAJNIŠTVO STRANKE RADI SVAKIM RADNIM DANOM OD 8-15

Dođite mi Vas očekujemo u "Mobiliji"

Tel. 238-983 i 239-477

OPĆINSKI ODBOR HDZ TUZLA

Nova stranačka glasila

"Glasnik HDZ Soli" i "Style"

U Tuzli su nedavno promovirana dva stranačka lista. Prvo je u Hotelu Tuzla svečano promoviran "Glasnik HDZ Soli", kojeg je pokrenuo Regionalni odbor Hrvatske demokratske zajednice. Riječ je o dvotjedniku za politiku, kulturu i gospodarstvo. Prvi broj "Glasnika HDZ Soli", donosi dosta obimnu ponudu tekstova iz politike, kulture i gospodarstva kako mu i stoji u zaglavlju. Glavni i odgovorni urednik je Ivo Andrić - Lužanski, urednik Boris Čurković. Prvi broj tehnički je uredio Franč Andrejaš, a sve je to realizirano u tuzlanskom "Graficaru".

Nakon "Glasnika HDZ Soli", u Hotelu Bristol, promoviran je i "Style", list Socijaldemokratske partije Bosne i Hercegovine. Ovo glasilo ima sjedište u Sarajevu, tako da je tuzlanska promocija priredena u vrijeme kada je izašao treći broj "Style"-a. Redakciji "Glasnika HDZ Soli" i "Style"-a, redakcija HG želi mnogo sreće u ovim burnim i teškim vremenima, posebno za novine i novinare.

HG

Nove političke stranke

Startovali republikanci

U Sarajevu je 5. lipnja održana konvencija Republikanske stranke Bosne i Hercegovine. Na konvenciji, koja je zapravo značita promociju jedne ranije obznanjene ideje, rečeno je da će se republikanci boriti za vlast na principima zapadne demokracije, da su oni upravo stranka budućnosti, a da će se najviše boriti za ono što čovjeku pripada rođenjem, za slobodu, mogućnost školovanja, slobodu rada i mišljenja. Za Republikansku stranku, prema onome što je rečeno na konvenciji, postoje samo dva pitanja u ovom trenutku, a to su tko je za a tko protiv Bosne i Hercegovine, i da računaju da će za deset godina doći na vlast. Predsjednik Republikanske stranke je gospodin Stjepan Ključić, nekadašnji lider HDZ-a BiH, sada na funkciji člana Predsjedništva R Bosne i Hercegovine.

HG

STR. SPRINT AUTO.

vlasnik Baraković Fuad

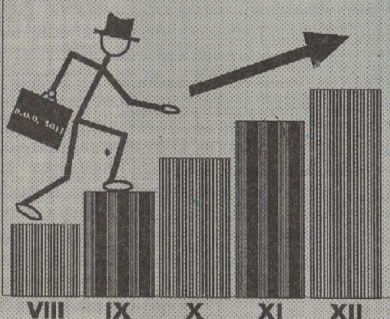
office 239-505
private 239-594

D.O.O.

SOLI

PROFIT

DRUŠTVO SA OGRANIČENOM ODGOVORNOSTI
ZA PROIZVODNJU, UNUTARNJU I VANJSKU TRGOVINU
"SOLI" TUZLA

U: Nije Marševića 26 75000 Tuzla
Tel. centrala: 075-213 221, 236-436, 232-221

NAŠE ODLIKE SU:
ZNAJNJE, POSLOVNOST, SIGURNOST
NAŠA I VAŠA ORIJENTACIJA U
BUDUĆNOST

Tamna strana športa

Priopćenje za javnost RK "Zrinski"

Regionalno prvenstvo u rukometu završilo se je 25. 05. 1994. g. a nepravilnosti i neregularnosti koje su od samog početka sastavni dio ovog prvenstva sada su dostigle svoj vrhunac. Odlukom Predsjedništva Lige odbora od 18. 05. 1994. g., koju mi nismo ni dobili, sve odigrane utakmice RK "Zrinski" registriraju se službenim rezultatom 10:0 u korist protivničkih momčadi. Predsjedništvo Lige odbora je također donijelo odluku da igrači Kitić, Mujić, Hajdarević, Mujanović i Kamberović nemaju pravo nastupa za RK "Zrinski". Međutim, odlukom Arbitražne komisije od 22. 04. 1994. g. igrači Kitić i Mujić mogu nastupati za RK "Zrinski" u ovoj takmičarskoj sezoni. Što se tiče igrača: Hajdarevića, Mujanovića i Kamberovića, ističemo da nemaju nikakav ugovor sa drugim klubovima, da im nije izvršena ovljera članstva, ni produženje registracije, niti licenci. Naš igrač Hajdarević ima odobrenje od bivšeg kluba da nema smetnji za prelazak u drugi klub izdato 15. 09. 1994. g. u Zrinčicama, objavljeno i potpisano od strane odgovornog lica Kluba. U skladu sa odlukom Međunarodnog rukometnog saveza (MORS-a) RK "Zrinski" je blagovremeno dostavio svu potrebnu dokumentaciju, kao i spisak igrača koji nastupaju za RK "Zrinski" sa vlastoručnim potpisima i fotografijama, što je 12. 04. 1994. g. objavljeno i potpisano od strane MORS-a Tuzla, čime su sve obveze RK "Zrinski" prije početka ovog Prvenstva bile ispunjene. Nijedan igrač sa tog spiska nije stavio svoj potpis na ugovor nekog drugog kluba. Međutim, tzv. Arbitražna komisija donosi odluku da igrači Hajdarević, Mujanović i Kamberović nemaju pravo nastupa za RK "Zrinski", te naš Klub upućuje prigovor Predsjedništvu Lige odbora koji potkrepljuje odgovarajućim činjenicama i priloženom dokumentacijom (fotokopija članske knjižice Hajdarevića i spisak igrača sa vlastoručnim potpisima objeren od strane MORS-a).

U svom Zahtjevu br. v-67/94. od 05. 05. 1994. g. da se izvrši reizbor postojećeg ili izbor novog Predsjedništva upućenom Konferenciji i Predsjedništvu MORS-a RK "Zrinski" navodi činjenicu da je na izbornoj konferenciji (akt br. 27/90 od 28. 02. 1993. g.) održanoj u Tuzli izabranom Predsjedništvu MORS-a Tuzla za mandatni period od 28. 02. 1990. do 28. 02. 1994. g. mandat istekao. Dalje, MORS je također pretrpio značajne izmjene istupanjem određenih članova i klubova (Bijeljina, Brčko, Šameo i dr.), što još više umanjuje njegov legitimitet, te su, logično, i samim tim njegove odluke nevažne. Na navedeni Zahtjev RK "Zrinski" do današnjeg dana nije dobio nikakav pismeni odgovor, kao ni Odluku Predsjedništva Lige odbora o kažnjavanju našeg Kluba registriranjem utakmica 10:0 u korist protivničkih momčadi. To je sve skupa sračunati cilj protiv ovog Kluba kojemu nije dopušteno čak ni da se brani.

Što se tiče samog suđenja na utakmicama, pojedine rukometne sudije (primjer Alija Hasić) svojim isključivo subjektivnim i pristranim suđenjem, koje bitno utječe na tijek utakmica, kao i na same konačne rezultate, dovode u pitanje i otvorenu sumnju ne samo svoju objektivnost, nego i objektivnost sudijske organizacije u cjelosti, što prouzrokuje i česte neredne i prekidne na utakmicama.

I kao vrhunac svega, mada je proteklo više od 10 dana od kada je održana sjednica Predsjedništva Lige odbora, RK "Zrinski" nije dostavljeno nikakav dopis o tome što je odlučeno glede žalbi i prigovora "Zrinskog". Tražeći informaciju od tajnika MORS-a g. Krainovića dobivamo usmeni odgovor da je predsjednik Predsjedništva Lige odbora g. Zdravko Tišma zaboravio napraviti zapisnik sa sjednice. Velika farsa. Interesantno je da se ovakve stvari dešavaju pretežito kad je u pitanju "Zrinski". Naime, također je evidentno da i samo pominjanje imena "Zrinski" izaziva negativne asocijacije kod monopolistički orijentiranih ljudi u MORS-u.

RK "Zrinski" je za sportsko nadmetanje, a ne za prijave rabote i prijke presude.

Rukometni klub "Zrinski"

Glasnikova križaljka Br. 19

1	2	3	4	5		6	7	8	9	10	11
12						13					
14						15				16	
17						18				19	
20						21				22	
23						24				25	
26						27					

Robert Štraus

VODORAVNO: 1. kišni oblak, 6. država u Africi, 12. časovničar, 13. austrijski dirigent, Herbert, 14. živac, 15. ptičji but, 16. clement renij, 17. brod na vesla, 18. biljka štitarica (začin), 19. otok na Jadranu, 20. auto-oznaka Izraela, 21. otrovni gušter, 22. grubo samljevjeni kukuruz, 23. kapica orotodoksnih Židova, 25. kraljuje, 26. ljubitelj vinogradarstva, 27. pekmez od đunja.

USPRAVNO: 1. papinski poslanik, 2. nestvaran, 3. mjesec u godini, 4. deblo preko potoka, 5. dva samoglasnika, 6. muško ime, 7. suho korito rijeke u Arabiji, 8. riječna i morska životinja, 9. usklik dozivanja, 10. južnoamerički ples, 11. vrsta modernog brzog plesa, 13. tropsko drvo, 15. pehar, 18. jezero u Finskoj, 19. soj, pasmina, 21. morska riba, 22. ruševine srednjovjek. utvrde kod Ulcinja, 24. talij. gramat. član, 25. kineska mjera za površinu.

RJEŠENJE KRIŽALJKE IZ PROŠLOG BROJA:

VODORAVNO: 1. POBUDA, 6. MELASA, 12. ARAZI, 13. KUMULUS, 14. PIKE, 15. KIRAC, 16. PI, 17. DA, 18. ALAVE, 19. TER, 20. RE, 21. IVANA, 22. REIT, 23. UNIPARA, 25. KALAJ, 26. STRANA, 27. KAMERA.

USPRAVNO: 1. PAPIRUS, 2. ORIJENT, 3. BAKA, 4. UZE, 5. DI, 6. MURVA, 7. EMAE, 8. LUC, 9. AL, 10. SUPETAR, 11. ASIRIJA, 13. KIANA, 15. KLARA, 18. AVAN, 19. TELE, 21. IPA, 22. RAM, 24. IR, 25. KA.

Hrvatski Glasnik
Informativno politički dvotjednik

● Glavni i odgovorni urednik: mr. Ljubomir Aždajić ● Osnivač i izdavač: HKD "Napredak" ● Redakcija: Ozrenskog odreda bb Tuzla, tel. 23 69 81, Fax 23 13 50 ● Tehničko uređenje i priprema: Hrvatski Glasnik ● Tisak: "INZIO" ● Žiro račun kod Kreditne banke DD Tuzla: dinarski: 807020-0/7521-55-00082-3, devizni: 72700-0/7521-07-00008-0 ● Cijena za inozemstvo 3 DEM